

ALICI ORTAMLARA ATIKSU DEŞARJ STANDARTLARI VE KİRLETME YASAKLARI YÖNETMELİĞİ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Resmi Gazete Tarihi:

Resmi Gazete Sayısı:

BİRİNCİ BÖLÜM: Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, Ülkenin yeraltı ve yüzeysel su kaynakları potansiyelinin korunması ve en iyi biçimde kullanımının sağlanması için, su kirlenmesinin önlenmesini sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleştirmek üzere, gerekli hukuki ve teknik esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik, alıcı ortamlara atıksuların boşaltım (deşarj) ilkelerini ve boşaltım izni esaslarını, atıksu altyapı tesisleri ile ilgili esasları ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılacak izleme ve denetleme usul ve esaslarını kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8, 9, 11, 12, 15 ve 20 nci maddeleri ile 6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye dayandırılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

Alıcı ortam: Atıksularındeşarj edildiği veya dolaylı olarak karıştığı göl, akarsu, kıyı, geçiş ve deniz suları ile toprak gibi yakın veya uzak çevreyi,

Atık: Her türlü üretim ve tüketim faaliyetleri sonunda, fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özellikleriyle karışıkları alıcı ortamların doğal bileşim ve özelliklerinin değişmesine yol açarak dolaylı veya doğrudan zararlara yol açabilen ve ortamın kullanım potansiyelini etkileyen katı, sıvı veya gaz halindeki maddelerle atık enerjisi,

Atıksu: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş sular ile maden ocakları ve cevher hazırlama tesislerinden kaynaklanan sular ve yapılaşmış kaplamalı ve kaplamasız şehir

bölgelerinden cadde, otopark ve benzeri alanlardan yağışların yüzey veya yüzey altı akışa dönüşmesi sonucunda gelen suları,

Atıksu altyapı tesisleri: Evsel ve/veya endüstriyel atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların nihai bertarafının sağlandığı sistem ve tesislerin tamamını,

Atıksu altyapı tesisleri yönetimi: Mahallin en büyük mülki amirinin bilgi, denetim ve gözetimi altında atıksu altyapı tesislerinin inşası, bakımı ve işletilmesinden sorumlu olan, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerini; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeleri, organize sanayi bölgelerinde organize sanayi bölgesi yönetimini, küçük sanayi sitelerinde kooperatif başkanlıklarını; serbest ve/veya endüstri bölgelerinde bölge müdürlüklerini; kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgelerinde, turizm merkezlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığını veya yetkili kıldığı birimleri, mevcut yerleşim alanlarından kopuk olarak münferit yapılmış tatil köyü, tatil sitesi, turizm tesis alanlarında site yönetimlerini veya tesis işletmecilerini,

Atıksu arıtımı: Suların çeşitli kullanımlar sonucunda atıksu haline dönüşerek yitirdikleri fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özelliklerinin bir kısmını veya tamamını tekrar kazandırabilmek ve/veya boşaldıkları alıcı ortamın doğal fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirmeyecek hale getirebilmek için uygulanan fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma işlemlerinin birini veya birkaçını,

Atıksu kaynakları: Faaliyet ve üretimleri nedeniyle atıksuların oluşumuna yol açan konutlar, ticari binalar, endüstri kuruluşları, maden ocakları, cevher yıkama ve zenginleştirme tesisleri, kentsel bölgeler, tarımsal alanlar, sanayi bölgeleri, tamirhaneler, atölyeler, hastaneler ve benzeri kurum, kuruluş ve işletmeler ve alanlardır. Bunlardan;

a) Her atıksu havzasında, atıksu debisi veya herhangi bir kirlilik parametresi itibariyle (kg/gün) veya başka uygun bir birim cinsinden ifade edilen kirletici yükü o havzada kanalizasyon sisteminin taşıdığı toplam debi ve kirletici yükünün % 1'inden fazla olan veya endüstriyel atıksularda günlük debisi 50 m³'den daha fazla olan veya tehlikeli ve zararlı atıklar içeren endüstriyel atıksu kaynakları önemli kirletici atıksu kaynaklarını,

b) Atıksu debisi 50 m³/gün'den daha düşük olan ve içerdiği herhangi bir kirlilik parametresinin türü ve miktarı itibariyle önemli kirletici kaynak özelliğini taşımayan atıksu kaynakları ise küçük atıksu kaynaklarını,

Atıksu toplama havzası: Atıksuların alıcı ortamlara verilmeden önce, ilgili mühendislik çalışmalarında belirlenen sınırlar dahilinde toplandıkları alanların toplamını,

Bağlantı kanalı: Atıksu kaynağının atıksularını kanalizasyon sistemine ileten, parsel bacası ile atıksu kanalı arasında yer alan, mülk sahibine ait kanalı,

Balık biyodenyi: Atıksuların indikatör organizma olarak kullanılan türden balıklar üzerindeki zehirlilik etkisini saptamaya yarayan, atıksuların değişik seyreltilerinde 48

saat, 72 saat, 96 saat gibi belirli süreler sonunda balıkların sağ kalma yüzdelerinin belirlenerek; zehirliliğin, seyrelme oranları ile ilişkili olarak ifade edilmesini sağlayan standart bir deneyi,

Debi: Bir akım kesitinden birim zamanda geçen suyun hacmini,

Deniz: Kıyı çizgisinin 1 deniz mili açığından başlayan alanı,

Deşarj: Atıksuların arıtıldıktan sonra doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama (sulamadan dönen drenaj sularının kıyıda veya uygun mühendislik yapıları kullanılarak toprağa sızdırılması hariç olmak üzere) boşaltılmasını,

Derin deniz deşarjı: Yeterli arıtma kapasitesine sahip olduğu mühendislik çalışmaları ile tespit edilen alıcı ortamlarda, denizin seyreltme ve doğal arıtma süreçlerinden faydalanmak amacıyla atıksuların sahillere belirli uzaklıklarda deniz dibine boru ve difüzörlerle deşarj edilmesini,

Difüzör: Derin deniz deşarjlarında, alıcı ortamlara verilen atıksu bulutunun seyreltilmesi amacıyla atıksu borusunun ucuna eklenen ve çoklu bir jet akımı sağlayarak birinci seyrelme (S1) değerinin öngörülen 40-100 veya daha büyük değerler almasını ve atıksuların alıcı ortama çıkışı sırasındaki akım özelliklerini kontrollü bir biçimde sağlayan özel bir donanımı,

Ekonomik uygulanabilirliği ispatlanmış ileri arıtma teknolojileri: Sürekli işletilmesinde başarısı tecrübeyle sabit olan, mukayese edilebilir metodlar, düzenekler ve işletme şekilleriyle kontrolleri yapılabilen, alıcı ortamlara ve atıksu altyapı tesislerine deşarj kısıtlarını sağlayıcı tedbirleri pratikleştiren ve kullanışlı hale getiren, ileri ve ülke şartlarında uygulanabilir teknolojik metodlar, düzenekler, işletme biçimleri ve arıtma metodlarını,

Endüstriyel atıksu: Herhangi bir ticari veya endüstriyel faaliyetin yürütüldüğü alanlardan, evsel atıksu ve yağmur suyu dışında oluşan atıksuları,

Evsel atıksu: Yaygın olarak yerleşim bölgelerinden ve çoğunlukla evsel faaliyetler ile insanların günlük yaşam faaliyetlerinin yer aldığı okul, hastane, otel gibi hizmet sektörlerinden kaynaklanan atıksuları,

a) Gri su: Banyo ve lavabo (mutfak hariç) atıksularını,

b) Siyah su: Gri su dışındaki diğer evsel atıksuları,

Fekal atıklar: Bir su kütlelerinin özellikle bakteriyolojik açıdan kirlenmesine neden olan, insan veya sıcakkanlı hayvanların idrar, dışkı ve kalıntıları,

Haliç: Bir nehir ağzındaki tatlı su ile deniz kıyı suyu arasındaki geçiş bölgesini,

Hassas su alanı: Ötrofik olduğu belirlenen veya gerekli önlemler alınmazsa yakın gelecekte ötrofik hale gelebilecek doğal tatlı su gölleri, diğer tatlı su kaynakları, haliçler ve kıyı suları, önlem alınmaması hâlinde yüksek nitrat konsantrasyonları içerebilecek içme suyu temini amaçlanan yüzeysel tatlı sular ve daha ileri arıtma gerektiren alanları,

Havza: Bir akarsu, göl, baraj rezervuarı veya yeraltı suyu haznesi gibi bir su kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamını,

Havza koruma planları: Su kaynakları potansiyelinin her türlü kullanım amacıyla korunması, en iyi bir biçimde kullanımının sağlanması, kirlenmesinin önlenmesi ve kirlenmiş olan su kaynaklarının su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla yapılan çalışmaların bütününe içeren su kalite koruma planını,

Havza planları: Su kaynaklarından etkin bir biçimde yararlanılabilmesi için bu kaynakların sulama, taşkın kontrolü, nehir ulaşımı, içme ve kullanma suyu temini, hidroelektrik enerji üretimi, drenaj, akarsu havzası ıslahı ve benzeri amaçlarla yapılan çalışmaların bütününe içeren su kullanım planını,

İçme ve kullanma suyu: İnsanların günlük faaliyetlerinde içme, yıkanma, temizlik ve bu gibi ihtiyaçları için kullandıkları, sağlaması gereken özellikleri 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiş olan, bir toplu su temini sistemi aracılığıyla çok sayıda tüketicinin ortak kullanımına sunulan suları,

İçme ve kullanma suyu rezervuarı: İçme ve kullanma suyu temin edilen doğal gölleri veya bu amaçla oluşturulan baraj rezervuarlarını,

İlk karışım bölgesi: Derin deniz deşarj tesislerinde difüzör ortasından itibaren su derinliğini çap kabul eden dairenin içindeki hacmi, sığ sulara deşarjda ise difüzör ortasından itibaren difüzör boyunu yarıçap kabul eden alan içindeki hacmi,

İş termin planı: Atıksu kaynaklarının yönetmelikte belirtilen alıcı ortam deşarj standartlarını sağlamak için yapmaları gereken atıksu arıtma tesisi ve/veya kanalizasyon gibi altyapı tesislerinin gerçekleştirilmesi sürecinde yer alan yer seçimi, proje, ihale, inşaat, işletmeye alma gibi işlerin zamanlamasını gösteren planı,

İdare: Yönetmelikte adı geçen idare,

a) 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesi ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (d) ve (j) bentleri uyarınca, atık, artık ve yakıtların artırılması, uzaklaştırılması, zararsız hale getirilmesi ve ithali ile ilgili denetimlerde ve çevreye olumsuz etkileri olan her türlü faaliyetin izlenmesi ve denetlenmesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

b) Kurum, kuruluş ve işletmelere işletme ve kullanım izni verilmesi ve denetim görevinin ifasında yetkili olmak üzere; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268-

275 inci maddelerine göre Sağlık Bakanlığını, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre Kültür ve Turizm Bakanlığını, 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer kurum ve kuruluşları, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 1580 sayılı Belediye Kanununun verdiği yetkiler doğrultusunda mülki amirleri, Büyükşehir ve Belediye Başkanlıklarını, Su ve Kanalizasyon İdarelerini,

c) Atıksu altyapı tesislerinin bulunduğu yörelerde bağlantı izni ile bağlantı kalite kontrol izin belgelerini veren ve kontrol eden atıksu altyapı tesisleri yönetimini,

d) 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik uyarınca, alıcı ortama yapılacak deşarj ile derin deniz deşarjı konulu çevre izinlerinde;

1) Ek-1 listesinde belirtilen işletmeler için Bakanlığı,

2) Ek-2 listesinde belirtilen işletmeler için İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünü,

e) Yeraltı sularının kullanılması ve korunmasında 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanun uyarınca yetkili kılınan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

f) 2872 sayılı Çevre Kanununun 15 inci maddesinde söz edilen faaliyetlerin durdurulması hâllerinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını ve mahallin en büyük mülki amirlerini,

g) 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci ve 23 üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezaların verilmesinde mezkûr Kanunun 24 üncü maddesinde yetkili kılınan kamu kurum ve kuruluşlarını,

h) Bir çevre yönetim planının birden fazla mülki idareyi içine alan havza kapsamında oluşturulması gereği duyulduğu takdirde Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

Kanalizasyon sistemi: Ayrık sistemde evsel ve/veya endüstriyel atıksuları ayrı, yağmur sularını ayrı; bileşik sistemde ise bütün atıksuları birlikte toplamaya, uzaklaştırmaya ve arıtma tesislerine iletmeye yarayan birbirleriyle bağlantılı boru ya da kanallardan oluşan sistemi,

Kentsel atıksu: Evsel atıksu ya da evsel atıksuyun endüstriyel atıksu ve/veya yağmur suyu ile karışımını,

Kirli balast: Gemiden suya bırakıldığında su üstünde veya bitişik sahil hattında petrol, petrol türevi veya yağ izlerinin görülmesine neden olan veya su üstünde ya da su altında renk değişikliği oluşturan veya askıda katı madde/emülsiyon hâlinde maddelerin birikmesine yol açan denge suyunu,

Kıta içi su kaynağı: Karalarda bütün yapay ve doğal yeraltı ve yüzeysel suları, denizle bağlantısı olan su kaynaklarında ise, tatlı su sınır noktasına kadar olan suları,

Kıyı çizgisi: Deniz, tabii, suni göl, baraj rezervuarları ve akarsularda taşkın durumları dışında, suyun karayla temas ettiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiyi,

Kıyı koruma bölgesi: Deniz ve göllerin kıyı sularının, plaj olarak veya benzeri bir amaçla kullanılmaları durumunda, kirlenme riski açısından korumaya alınması gereken bölümlerini,

Kompozit numune: Evsel ve endüstriyel atıksularda belirli zaman aralıklarında atıksu debisiyle orantılı olarak alınan karışık numuneyi,

Koy ve körfezler: Açık denizle kütleli su alışverişinin boğaz veya daha geniş bir açıklık aracılığıyla engellenmiş olarak sağlanabildiği ve kıyı çizgisinin girintili (içbükey) olduğu deniz bölümlerini,

Kuşaklama kanalı: Baraj, göl ve körfezleri korumak amacıyla inşa edilen ve çevreden gelen atıksuların kıyı boyunca toplandığı atıksu kanalını,

Numune alma noktası: Atıksu numune alma noktası, atıksuların toplanıp şehir atıksu sistemine veya alıcı ortamlara boşaltım noktasını; alıcı ortam numune alma noktası ise, atıksuyun alıcı ortama deşarj edilerek alıcı ortamlarla tam olarak karıştıktan sonra numunenin alındığı noktayı,

Oluşan atıksu miktarı: Belirli bir oluşum periyodu için ölçümlerle veya su tüketiminden hareketle yapılan hesaplamalarla belirlenen atıksu miktarını,

Organik atık: Karışıkları su ortamında biyokimyasal olarak parçalanarak oksijen tüketimine yol açan organik maddeleri,

Ön arıtma tesisi: Atıksularının özellikleri nedeni ile;

a) Kanalizasyon sistemi yardımıyla toplanan atıksular için bu sisteme kabul edilebilir sınırlarını sağlamak,

b) Atıksuların herhangi bir diğer taşıma aracı ile tekil, ortak, organize sanayi bölgesine veya kamuya ait atıksu arıtma ve bertaraf tesisine kabulü için, bu işletmelerin giriş suları için öngörülen sınır değerlere uymak,

c) Derin deniz deşarjı ile alıcı ortamlara doğrudan yapılan atıksuların boşaltımından önce, bu konu ile ilgili öngörülen sınır değerlere kadar arıtmayı sağlamak amacıyla yapılması istenen arıtma tesisini,

Ötrofikasyon: Suların besi maddelerince özellikle azot ve/veya fosfor bileşiklerince; alg ve daha yüksek yapıları bitkilerin üremesini hızlandıracak, böylece sudaki canlıların

dengeini bozacak ve su kalitesinde istenmeyen bozulmalara yol açacak şekilde zenginleşmesini,

Özel çevre koruma bölgesi: Ülkenin doğal zenginlikleriyle tanınan özel bazı yörelerinde mevcut ekolojik dengenin korunması ve gelecek nesillere bozulmadan intikal ettirilebilmesi için ayrılmış ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 3/3/1988 tarihli ve 3416 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesi gereğince belirlenmiş özel alanları,

Parsel bacası: Parsel bağlantı kanalının başında numune almak, ölçüm yapmak, atıksu akımını izlemek için, içine girilebilen ve özel tipleri İller Bankasınca belirlenmiş bacaları,

Parsel atıksu drenaj tesisi: Atıksuların parsel içinde toplanması, ön işlemi, kontrolü ve şehir kanalizasyonuna bağlantısını sağlayan sistemi,

Rekreasyon alanları: Plaj olarak kullanılan kıyı suları ile temas gerektirmesine bakılmaksızın sportif amaçla kullanılan akarsu, göl, baraj gölü ve deniz sularını,

Rezervuar: Doğal gölleri veya suyun bir sedde yapısı arkasında biriktirilmesi ile oluşturulan su hacmini,

Sanayi bölgesi: Belirli üretim alanlarında çalışan organize sanayi bölgelerini; esnaf ve sanatkar siteleri, küçük sanayi bölgeleri ve kooperatif şeklinde üretim yapan benzeri tüzel kişiliğe sahip kuruluşları kapsayan çeşitli küçük ve büyük sanayi kuruluşlarının toplu halde buldukları ve atıksularını ortak bir sistem ile toplayarak bertaraf ettikleri bölgeleri,

Seyrelme: Bir alıcı ortama deşarj edilen atıksuyun içerdiği bir kirletici parametrenin atıksudaki konsantrasyonunun deşarj sonucunda alıcı ortamda oluşan fiziksel, hidrodinamik olaylar veya çeşitli fiziksel, kimyasal ve biyokimyasal reaksiyonlar sonucunda azalmasını ve atıksuyun alıcı ortama deşarj şekli ve alıcı ortamın taşıdığı özelliklere bağlı olarak hesaplanabilen bir büyüklüğü,

Slaç: Gemilerin makine dairelerinde, yakıt tanklarında veya petrol tankerlerinin kargo tanklarında tortu ve/veya yağ çökeltilerinden oluşan çamuru,

Slop: Gemilerde kargo tanklarının yıkanması sonucu oluşan tank yıkama suları dâhil, slop tanklarında biriken yağlı su artıklarını,

Sintine suyu: Sintinede biriken suları,

Su kirliliği: Su kaynağının kimyasal, fiziksel, bakteriyolojik, radyoaktif ve ekolojik özelliklerinin olumsuz yönde değişmesi şeklinde gözlenen ve doğrudan veya dolaylı yoldan biyolojik kaynaklarda, insan sağlığında, balıkçılıkta, su kalitesinde ve suyun diğer amaçlarla kullanılmasında engelleyici bozulmalar yaratacak madde veya enerji atıklarının boşaltılmasını,

Su kirliliği kontrol standartları: Belirli bir amaçla kullanımı planlanan su kütlelerinin mevcut su kalite kriterleri uyarınca kalite denetimine tabi tutulabilmesi ve daha fazla kalite kaybının önlenmesi için konulmuş sınır değerlerini ve bu sınır değerlerinden;

a) Atıksu boşaltımı dolayısı ile alıcı ortam sayılan su kütlelerinin kalite özelliklerini bozmasını engellemek üzere konulmuş olanları, alıcı ortam standartlarını,

b) Aynı amaçla, boşaltılan atıksuların kalite özelliklerini kısıtlayanları ise deşarj standartlarını,

Su toplama havzası: Göllerde ve rezervuarlarda bu su kaynağını besleyen yeraltı ve yüzeysel suların toplandığı bölgenin tamamını; bir akarsu parçasında ise belirli bir kesiti besleyen bölgenin memba kesimini,

T90 - değeri: Fekal kaynaklı indikatör mikroorganizmaların, deniz ve kıyı sularındaki ortam şartlarında, hidrodinamik ve dispersiv seyrelme şartları sabit tutulmak kaydıyla, ilk konsantrasyonlarının % 10'una düşünceye kadar geçecek süreyi,

Tam karışım noktası: Atıksuyun alıcı ortamda dağılıp yeknesak bir konsantrasyona ulaştığı deşarj noktasına en yakın noktayı,

Tatlı su sınır noktası: Denizle bağlantısı olan kıtaiçi su kaynaklarında tuzluluk derecesinin hissedilir derecede arttığı ve tespitinde klorür iyonları konsantrasyonunun 250 mg/L olarak kabul edildiği noktayı,

Tehlikeli Maddeler: Su ve çevresi için önemli risk teşkil eden, zehirlilik, kalıcılık ve biyolojik birikme özelliğinde olan madde ve madde gruplarını,

Temsili anlık numune: Evsel ve endüstriyel atıksularda genel tipik işletme şartlarını temsil eden bir anda alınan tekil numuneyi,

Yağmur suyu kanalı: Ayrık sistem kanalizasyon yapılarında yağış suları, yüzeysel sular, drenaj sularını taşıyan kanalları,

Yeraltı suları (YAS): Toprak yüzeyinin altında, durgun veya hareket halinde olan bütün suları,

Zehirlilik (toksikite): Zehirli olarak tanımlanan bir maddenin belirli bir konsantrasyondan fazla olarak su ortamında bulunmasıyla insan sağlığının, çeşitli indikatör organizmaların sağlığının ve ekosistem dengesinin tehdit edilmesini; akut veya kronik hastalıklara, teratojenik, genetik bozulmalara ve ölümlere yol açması özelliğini,

ZSF (zehirlilik seyrelme faktörü): Atıksuların zehirlilik derecesini belirlemede kullanılan bir birimi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: İlkeler

Su Kütlelerinin Korunması ile İlgili Esaslar

Madde 4 – Su kütlelerinin korunması ve kirlenmesinin önlenmesinde;

a) Su kirliliği kontrolü açısından her tür kirletici kaynağın bir izin belgesine bağlanması,

b) Evsel kaynaklılar için, konuta giren (sayaçta okunan) temiz su miktarının atıksuya eşit olması,

c) Öngörülen deşarj standartlarının sağlanabilmesi için atıksuların mevcut en iyi teknoloji (MET) uygulanarak artırılması,

d) Alıcı ortamlara deşarj edilen kirlilik yüklerinin en aza indirilebilmesi için endüstriyel işletmelerin, atık maddelerinin ve arıtılmış atıksularının geri dönüşümü/yeniden kullanımı konusunda teşviki,

e) Otel, tatil köyü, büyük iş merkezi vb. işletmelerden kaynaklanan gri suların yeniden kullanımını teşviki,

f) Bakanlık ve yetkili yerel mercilerce, endüstriyel işletmelerin temiz üretim teknolojileri uygulayarak enerji verimliliğinin artırılması ve birim üretim başına atıksu oluşumu ile kirlilik yükü azaltımı yoluyla, çevreye kirletici deşarjının düşürülmesi konularındaki faaliyetlerinin teşviki,

g) Ötrofik olduğu belirlenen veya ötrofikasyon riski olan doğal ve yapay göl, gölet, koy, körfez gibi hassas su alanlarına yapılacak deşarjlarda azot ve/veya fosfor gideriminin yapılması,

h) Su ürünleri istihsal alanlarının korunması için gerekli tedbirlerin alınması esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Atıksuların Kanalizasyon Sistemleri ve Alıcı Ortamlara Boşaltım İlkeleri

Kanalizasyon Sistemlerine Boşaltım Esasları

Madde 5 - Kanalizasyon sistemlerine atıksu boşaltımı için uygulanacak temel ilkeler şunlardır;

a) Kanalizasyon sistemi bulunan yerlerde her türlü atıksuların kanalizasyon şebekesine bağlanması, ilke olarak bir hak ve mecburiyettir. Ancak kanalizasyon şebekesinin sonradan yapıldığı yerlerde, deşarj konulu çevre izni olan işletmeler, atıksu arıtma tesislerini işleterek faaliyetlerine devam edebilirler.

b) Kanalizasyon sistemleri tahrip edilemez ve kullanım amaçları değiştirilemez.

c) Atıksu üreten gerçek ve tüzel kişiler, kanalizasyon sisteminden, arıtma ve/veya bertaraf amacıyla kurulmuş arıtma ve değarj tesislerinden yararlanmalarının doğuracağı bütün harcamaları, “kirleten öder” prensibi gereği karşılamakla yükümlüdür.

d) Su ihtiyaçlarını kısmen veya tamamen, içme suyu şebekesi harici kaynaklardan temin edenler, temin ettikleri su miktarını ilgili alt yapı tesisleri yönetimine belgelemek ve bedeli karşılığında kanalizasyon sistemine bağlanmak zorundadır.

e) Bir endüstriyel atıksuyun doğrudan bağlantı yoluyla ya da vidanjör veya benzeri bir aracı ile taşınarak, atıksu kanalizasyon sistemine boşaltılabilmesi için;

1) Kanalizasyon sisteminin yapısına ve çalışmasına zarar verip engel olmaması,

2) Çalışan personel ve civar halkı için sağlık riski oluşturmaması,

3) Kanalizasyon sisteminin bağlandığı arıtma tesisinin çalışmasını ve verimini olumsuz yönde etkilememesi,

4) Atıksu arıtma tesisinde oluşacak katı madde, çamur ve benzeri atıkların uzaklaştırılmasını, yeniden kullanılmasını zorlaştırmaması ve kirletici nitelik kazanmalarına yol açmaması gerekir.

f) Endüstriyel atıksularını sızdırmaz nitelikteki fosseptikte toplayan ve vidanjör vasıtası ile atıksu altyapı tesislerine veren atıksu kaynakları, ilgili atıksu yönetimleriyle yaptıkları protokolü ve vidanjörle atıksu bertarafı sonucunda aldıkları belgeleri beş yıl süreyle saklamak ve denetimler sırasında görevlilere beyan etmek zorundadır.

Alıcı Ortama Doğrudan Boşaltım Esasları

Madde 6 - Atıksuların nitelik ve niceliklerinin kontrolü, kirliliğin azaltılması ve arıtılması ile yürürlükteki atıksu değarj standartlarının sağlanıp sağlanmadığının uygun aralıklarla ve düzenli bir biçimde izlenmesi ve belgelenmesi kirletenlerin sorumluluk ve yükümlülüğündedir. Değarj standartlarına uyumun kontrolü açısından, kirletenler tarafından yaptırılan bu ölçümler beş yıl süreyle saklanır. İdare, bu yükümlülüğün yerine getirilip getirilmediğini, gerekiyorsa kendi ölçümleriyle denetler. İdare tarafından denetim amacıyla yapılan ölçümlerin masrafi kirleten tarafından karşılanır.

Alıcı ortamlarda kirlenmenin önlenmesi için yapılacak uygulamalarda aşağıdaki genel esaslar geçerlidir.

a) Atıksu altyapı tesisi bulunan yörelerde endüstri kuruluşları kanalizasyon sistemine bağlantı esaslarına uyulmak şartıyla, atıksularını kentsel kanalizasyon sistemine değarj edebilirler. Kent dışında kalan ve doğrudan alıcı ortama değarj yapan atıksu kaynakları için münferit veya ortak arıtma tesisleri yapılarak bunların atıksularının arıtılması

gereklidir. Kent içinde veya dışında bulunan ve benzer nitelikte atıksu üreten endüstriler için ortak atıksu altyapı tesisi kurularak ortak arıtma imkânları incelenir ve değerlendirilir.

b) Deşarj standartlarının sağlanması amacıyla, atıksuların yağmur suları ve soğutma suları ile seyreltilmesi yasaktır.

c) Bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde yer alan sektörlerden atıksularında tehlikeli madde bulunanlar, Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği hükümleri kapsamında Tehlikeli Madde Deşarj İzin Belgesi için ilgili idareye başvururlar.

d) Her türlü katı atık ve artıklarla, arıtma çamurları ve fosseptik çamurlarının alıcı su ortamlarına boşaltılmaları yasaktır.

e) Gerçek veya tüzel kişiler, faaliyet türlerine göre, alıcı ortama verdikleri atıksular için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 5'den Tablo 21'e kadar konulan deşarj standartlarını sağlamakla yükümlüdürler.

f) Aynı sanayi kuruluşu içinde birden fazla sektörün ya da aynı sektörün alt sektörlerinin bulunması hâlinde, endüstriyel nitelikli atıksu debisi en yüksek olan sektörün alıcı ortama deşarj standartlarının verildiği tablodaki parametre değerleri esas alınır. Ancak atıksu debisi düşük olan sektör için Yönetmelikte verilen parametrelerden herhangi biri alıcı ortama deşarj için esas alınan tabloda bulunmuyor ise, bulunmayan parametreler deşarj iznine esas olan tabloya ilave edilir. Sanayi kuruluşlarının endüstriyel nitelikli atıksuları, bu kuruluşa ait evsel nitelikli atıksularla birlikte arıtılıyorsa; evsel nitelikli atıksuyun miktarına bakılmaksızın, ilgili sanayi kuruluşu için verilen deşarj standartları uygulanır.

g) Sulama kanallarına arıtılmış atıksu deşarjında, alıcı ortama doğrudan boşaltımında uygulanan hükümler aynen geçerlidir. Ancak, sulama kanallarına arıtılmış atıksu deşarjında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşünün alınması gereklidir.

Alıcı Ortama Doğrudan Boşaltım

Madde 7 - Türkiye'de kurulu endüstri tipleri, küçük sanayi bölgeleri, organize sanayi bölgeleri ve diğer küçük işletmeler göz önüne alınarak, sektörel deşarj standartları endüstri bazında ayrı ayrı hazırlanmıştır. Sektör tablolarının hiçbirinde yer almayan çeşitli endüstriyel atıksuların karışımı ise, karışık endüstriler sektörü olarak ayrı bir grup standardıyla temsil edilmiştir.

Evsel nitelikli atıksuların alıcı su ortamlarına deşarjlarında uyulması gereken standart değerler de Tablo 21 de verilmiştir.

Doğal olarak kendiliğinden çıkan sıcak ve mineralli su kaynaklarından veya herhangi bir su ortamından alarak kullandıkları suyun kalitesini hiçbir şekilde değiştirmeden aynı su ortamına ayrı bir kanala deşarj ettiklerini belgeleyen kurum, kuruluş ve işletmeler, bu

kapsama giren su miktarı için deşarj standartlarını ihlal etmemiş sayılırlar. Ancak bu işletmelerin yukarıda belirtilenden başka kalitede ayrı bir su kaynağını kullanmaları veya atıksu üretmeleri halinde bu istisna hükmü, kalitesi değiştirilerek atılan miktardaki sular için geçersizdir.

Kurum, kuruluş ve işletmeler, kendi sektörel gruplarına ait deşarj standartlarına kıyasla daha kirli suları alıp kullandıklarında, boşalttıkları atıksuyun kirlilik yükü (kg kirletici/gün) itibarı ile kullanıma aldıkları sudan daha kirli olmamasını sağlamakla yükümlüdürler.

Yeraltından çıkarılarak enerji üretme ve ısıtma gibi çeşitli amaçlarla kullanılan jeotermal kaynak sularının debisi 10 L/sn ve üzerinde ise, suyun alındığı formasyona geri enjeksiyon ile bertarafı zorunludur. Geri enjeksiyon ile bertaraf uygulamayanlara işletme ruhsatı verilemez. Ancak, geri enjeksiyonun mümkün olmadığının uzman kurum ve kuruluşlarca yürütülen bilimsel çalışmalarla ispatlanması hâlinde; alıcı ortama deşarj edilecek olan sulardaki çözünmüş mineral ve elementlerin miktarlarının belirlenmesi için yapılacak jeokimyasal analizlerin sonucuna göre Bakanlıkça belirlenecek özel deşarj standartları esas alınarak izin verilebilir.

Arıtılmış Atıksuların Sulamada Kullanımı

Madde 8 - Sulama suyunun kıt olduğu ve ekonomik değer taşıdığı yörelerde, Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği Ekinde verilen sulama suyu kalite kriterlerini sağlayacak derecede arıtılmış atıksuların, sulama suyu olarak kullanılması teşvik edilir. Bu amaçla uygulanacak ön işlemler ve yapılması gereken incelemeler ilgili Teknik Usuller Tebliğine göre yapılır. Bir atıksu kütlesinin bu tür kullanımlara uygunluğu, Valilikçe İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünden oluşturulacak komisyonca belirlenir.

Numune Alma ve Değerlendirme Esasları

Madde 9 - Atıksuların alıcı ortamlara doğrudan deşarjı ile ilgili olarak bu Yönetmelikte getirilmiş olan standart değerler, alınan temsili anlık veya 2 saatlik kompozit atıksu numunelerinde aşılması gereken sınır değerleri ifade etmektedir.

Denetlemelerde normal işletme şartlarına ait iki saatlik kompozit numuneler ve bunlara ait sınır değerler esas alınır. Ancak iki saatlik kompozit numune alınması mümkün olmayan ve arıtılmış atıksularını iki saatten daha kısa sürede alıcı ortama deşarj eden atıksu arıtma tesislerinde, arıtılmış atıksu deşarjının devam ettiği süre içerisinde alınan temsili-anlık numune değeri ile denetleme yapılır. Bu durumda alınan anlık numune değeri iki saatlik kompozit numune için verilen standart değerden %20 daha fazla çıkması durumunda cezai işleme esas olmak üzere değerlendirme yapılır.

Denetlemelerde Balık Biyodeneyi (ZSF) parametresine ilgili idare tarafından gerekli görülmesi durumunda bakılır.

Özellikle kurulacak arıtma tesislerinin tasarımında, işletilmesinde ve deşarj izni verilmesinde iki saatlik kompozit numuneler için verilen standartlar esas alınmalıdır. İki saatlik çalışma düzeni bulunmayan tesislerde, deşarj süresi boyunca alınan temsili anlık numune, iki saatlik kompozit için verilen standartla kıyaslanır.

Atıksu debisi 500 m³/gün üzerinde olan işletmelerin atıksu arıtma tesisi çıkış noktasında numune alma bacası, otomatik numune alma ve debi ölçme cihazı bulundurması zorunludur. Ancak atıksu debisi 200-500 m³/gün arasında olan işletmelerin atıksu arıtma tesisi çıkış noktasında numune alma bacası ve otomatik numune alma cihazı bulundurması yeterlidir.

Atıksular veya arıtılmış sulardan numune alınması Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metotları Tebliğine göre yapılır.

Derin deniz deşarjı ile sonuçlanan bütün atıksu arıtma veya ön arıtma tesislerinin çıkış noktasında numune alma bacası, atıksu debisi 1000 m³/gün üzerinde olan tesislerde ise, ayrıca otomatik numune alma ve debi ölçme cihazlarının bulundurulması zorunludur.

Atıksu Miktarını ve Zararlarını Azaltmak için Alınabilecek Tedbirler

Madde 10 - Atıksu arıtımı için uygulanabilir olduğu genelde kabul edilmiş metotlar, Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğinde tanımlanır. Atıksu arıtım metotları seçilirken, deşarj ortamı dışında kalan hava, toprak kirlenmesi ve yeraltı suyu kirlenmesi ile ilgili çevre sorunlarını önlemek üzere gerekli tedbirler alınır. Buradaki esas performans kriteri, iyi üretim ve arıtma pratiklerinin uygulanarak, birim üretim başına düşen su, atıksu ve kirlilik yüklerinin kararlı ve sistematik bir biçimde yıllara göre azaltılmasıdır.

Endüstriyel Atıksu Deşarj Standartları

Madde 11 - Endüstriler üretim tiplerine göre gruplandırılmış ve onaltı endüstriyel sektör oluşturulmuştur. Bu sektörlere giren tesislerden tamamen kuru tipte çalışanlar için Tablo 5-20 arasındaki atıksu standartları uygulanmaz. Bu sektörler ve sektörlerin içerdiği endüstri tipleri aşağıda verilmiştir;

a) Gıda sanayii sektörü; un fabrikaları, makarna fabrikaları, maya sanayii, süt ve süt ürünleri, yağlı tohumlardan yağ çıkarılması ve sıvı yağ rafinasyonu, zeytinyağı ve sabun üretimi, katı yağ rafinasyonu, mezbahalar ve entegre et tesisleri, balık ve kemik unu üretimi, havyan kesimi yan ürünleri işleme, sebze ve meyve yıkama ve işleme, bitki işleme, şeker sanayii, tuz işletmeleri, tarla balıkçılığı, su ürünleri değerlendirme ve buna benzer sanayi kuruluşları.

b) İçki sanayii sektörü; alkolsüz içkiler (meşrubat) sanayii, alkol ve alkollü içki sanayi, bira ve malt üretimi, melastan alkol üretimi.

c) Maden sanayii sektörü; demir ve demir dışı metal cevherleri, kömür üretimi ve nakli, bor cevheri, seramik ve toprak sanayii, çimento, taş kırma, toprak sanayii ve buna benzer sanayi kuruluşları.

d) Cam sanayii sektörü; cam eşya, düz cam ve pencere camı imali, cam yünü hazırlama, gümüş kaplamalı ve kaplamasız ayna imali.

e) Kömür hazırlama işleme ve enerji üretimi sektörü; taş kömürü ve linyit kömürü hazırlama, kok ve havagazı üretimi, termik santraller, nükleer santraller, jeotermal santraller, soğutma suyu ve benzerleri, kapalı devre çalışan endüstriyel soğutma suları, fuel-oil ve kömürle çalışan buhar kazanları ve benzeri tesisler.

f) Tekstil sanayii sektörü; açık elyaf, iplik üretimi ve terbiyesi, dokunmuş kumaş terbiyesi, pamuklu tekstil ve benzerleri, çırçır sanayii, yün yıkama, terbiye, dokuma ve benzerleri, örgü kumaş terbiyesi ve benzerleri, halı terbiyesi ve benzerleri, sentetik tekstil terbiyesi ve benzerleri.

g) Petrol sanayii sektörü; petrol rafinerileri, petrol dolun tesisleri ve benzerleri.

h) Deri ve deri mamulleri sanayi.

ı) Selüloz, kağıt, karton sanayii sektörü; yarı selüloz üretimi, ağartılmamış selüloz üretimi, ağartılmış selüloz üretimi, saf selüloz üretimi, nişasta katkısız kağıt üretimi, nişasta katkılı kağıt üretimi, saf selülozdan elde edilen çok ince dokulu kağıt üretimi, yüzey kaplamalı-dolgulu kağıt üretimi, kırpıntı kağıt yüzdesi yüksek olmayan kağıt üretimi, kırpıntı kağıttan kağıt üretimi, parşömen kağıdı üretimi ve benzerleri.

j) Kimya sanayii sektörü; klor alkali sanayii, perborat ve diğer bor ürünleri sanayii; zırnık üretimi ve benzerleri, boya ve mürekkep sanayii; boya ham madde ve yardımcı madde sanayii; ilaç sanayii; gübre sanayii; plastik sanayii; boru, film, hortum, kauçuk sanayii; taşıt lastiği ve lastik kaplamacılığı, tıbbi ve zirai müstahzarat sanayii (laboratuvarlar, tanenli maddeler, kozmetik); deterjan sanayii; petrokimya ve hidrokarbon üretim tesisleri, soda üretimi, karpit üretimi, baryum bileşikleri üretimi, dispers oksitler üretimi ve benzerleri.

k) Metal sanayii sektörü; demir çelik işleme tesisleri, genelde metal hazırlama ve işleme, galvanizleme, dağlama, elektrolitik kaplama, metal renklendirme, çinko kaplama, su verme-sertleştirme, iletken plaka imalatı, akü imalatı, emayeleme, sırlama, mineleme tesisleri, metal taşlama ve zımparalama tesisleri, metal cilalama ve vernikleme tesisleri, laklama-boyama, demir dışı metal üretimi, alüminyum oksit ve alüminyum izabesi, demir ve demir dışı dökümhane ve metal şekillendirme ve benzerleri.

l) Ağaç mamulleri ve mobilya sanayii sektörü; kereste ve doğrama, sunta, kutu, ambalaj, mekik, duralit ve benzerleri.

m) Seri makine imalatı, elektrik makineleri ve teçhizatı, yedek parça sanayii sektörü.

n) Taşıt fabrikaları ve tamirhaneleri sanayi; motorlu ve motorsuz taşıt tamirhaneleri, otomobil, kamyon, traktör, minibüs, bisiklet, motosiklet ve benzeri taşıt aracı üreten fabrikalar, tersaneler ve gemi söküm tesisleri.

o) Karışık endüstriler; büyük ve küçük organize sanayi bölgeleri ve sektör belirlemesi yapılamayan diğer sanayiler.

p) Endüstriyel nitelikli atıksu üreten diğer tesisler; içme suyu filtrelerinin geri yıkama suları, termik santral soğutma (termal deşarj) suları, endüstriyel soğutma suları, hava kirliliği kontrolü amacıyla kullanılan filtre su ve çamurları, benzin istasyonları, yer ve taşıt yıkama atıksuları, katı atık değerlendirme ve bertaraf tesislerinden gelen atıksular, benzin istasyonlarından gelen atıksular, tutkal ve zambak üretimi atıksuları, su yumuşatma, demineralizasyon ve rejenerasyon, aktif karbon yıkama ve rejenerasyon, Ters Osmoz konsantresi ve Biyodizel tesisleri.

Yukarıda verilen endüstriyel atıksu kaynakları için belirlenen atıksu deşarj standartları Tablo 5 ten Tablo 20 ye kadar düzenlenmiştir. Bu Yönetmelikte yer almayan endüstri tipleri için işletmenin proses türü, kullanılan hammaddeler, kimyasallar ve benzeri hususlar dikkate alınarak deşarj standartları, benzer sektörler ve Tablo 19 esas alınarak, ilgili idarece belirlendikten sonra Bakanlığın uygun görüşü alınarak uygulanır.

Evsel Nitelikli Atıksular İçin Deşarj Standartları

Madde 12 - Evsel nitelikli atıksu kaynaklarından doğrudan ve/veya kentsel arıtma tesislerinden arıtılmış olarak açığa çıkan suların, hassas bölge olarak tanımlanmış bölgeler (su kütleleri) dışındaki alıcı ortamlara deşarjı için öngörülen standart değerler bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 21'de verilmiştir. Hassas bölgelere yapılan atıksu deşarjlarında, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliğinde öngörülen deşarj standartları esas alınacaktır.

Evsel nitelikli atıksular kirlilik yüklerine göre aşağıdaki şekilde sınıflandırılır.

a) Kirlilik yükü ham BOİ5 olarak 6-120 kg/gün arasında (Eşdeğer nüfus 100 – 2.000 arasında).

b) Kirlilik yükü ham BOİ5 olarak 120-600 kg/gün (Eşdeğer nüfus 2.000 – 10.000 arasında).

c) Kirlilik yükü ham BOİ5 olarak 600-6000 kg/gün (Eşdeğer nüfus 10.000 – 50.000 arasında).

Nüfusu 50.000'den fazla olan yerleşim yerleri için Kentsel Atıksuların Arıtımı Yönetmeliği deşarj limitleri esas alınır.

Nüfusu 2.000'den az olan yerleşim yerlerinin; otel, motel, tatil köyü, tatil sitesi, yazlık siteler ve sanayi tesislerinin evsel atıksuları hariç, evsel nitelikli atıksuları için,

yerleşim yerinin çevresel ve sosyoekonomik özellikleri dikkate alınarak çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek ve bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerini karşılayacak şekilde İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne uygun görülecek arıtma ve/veya bertaraf yöntemleri uygulanır.

Nüfusu 100 kişinin altında olan otel, motel, tatil köyü, tatil sitesi ve yazlık siteler ve sanayi tesislerinin evsel atıksuları paket (küçük ölçekli) biyolojik arıtma tesislerinde arıtılır veya 19/3/1971 tarihli ve 13783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak olan sızdırmaz nitelikteki fosseptikte toplanır ve vidanjör vasıtası ile atıksu altyapı tesislerine verilir.

Evsel atıksularını sızdırmaz nitelikteki fosseptikte toplayan ve vidanjör vasıtası ile atıksu altyapı tesislerine veren atıksu kaynakları, Atıksu Yönetimleriyle yaptıkları protokolü ve vidanjörle atıksu bertarafı sonucunda aldıkları belgeleri beş yıl süreyle saklamak ve denetimler sırasında görevlilere beyan etmek zorundadırlar.

Derin Deniz Deşarjlarıyla Alıcı Ortamlara Boşaltım

Madde 13 - Denize kıyısı olan yerleşimler ve kıyı bölgelerinde bulunan endüstriler için, alıcı ortamda yeterli seyreltme kapasitesinin bulunduğu ayrıntılı mühendislik çalışmaları sonucunda kanıtlanması hâlinde, atıksuların, soğutma sularının ve konsantre tuzlu suların derin deniz deşarjlarıyla bertarafına izin verilir. Tablo 23 teki sıcaklık ve tuzluluk kriterlerine uyulmak şartıyla, soğutma suları ve konsantre tuzlu su deşarjları (sığ kıyı sularına 20 m'den az derinliklere) yapılabilir. Bu durumlarda evsel ve endüstriyel atıksular için alıcı ortama doğrudan deşarj için belirlenmiş olan deşarj standartları uygulanmaz. Arıtılmamış evsel nitelikli atıksular ile soğutma sularının deşarj ve seyreltme potansiyeli düşük olan yarı kapalı koy ve körfezlere, coğrafi şartlar nedeniyle derin deniz deşarjı yapılması zorunlu olduğunda, yapılacak deşarjın alıcı ortamdaki ekolojik dengeleri bozmayacağı ve özellikle Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen maddelerin birikim yapmayacağı, bir çevresel etki değerlendirme çalışması ile gösterilmek kaydıyla, bu Yönetmeliğin 22 nci maddesi uyarınca izin verilir. Bu durumda ilgili alıcı ortam su kalitesinin deşarj izni verilen kurum tarafından mevsimlik izleme çalışmaları ile sürekli biçimde izlenerek sonuçların idareye raporlanması zorunludur.

Derin Deniz Deşarjına İzin Verilebilecek Atıksuların Özellikleri

Madde 14 - Derin deniz deşarjından önce sadece sınırlı düzeyde bir arıtma uygulandığı için, deniz ortamının korunabilmesi amacıyla, derin deniz deşarjıyla alıcı ortama verilebilecek atıksu özellikleri sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırmalar aşağıda belirtilmektedir;

a) Alıcı sulara derin deniz deşarjının yapılabilmesi için atıksuların Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen sınır değerleri sağlaması gerekmektedir.

b) Derin deniz deşarjına 13 üncü madde uyarınca izin verilebilecek atıksuların özellikleri Tablo 22’de verilmiştir. Bu tablodaki sınır değerlerden daha fazla kirletici özellikler ihtiva eden suların denize boşaltımına izin verilmez.

Derin Deniz Deşarj Kriterleri

Madde 15 - Atıksuların derin deniz deşarjlarıyla bertaraf edilmesi durumunda, alıcı ortamlar için uygulanacak olan derin deniz deşarj kriterleri Tablo 23’de düzenlenmiştir. Deşarj sistemlerinin tasarımında ayrıca aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır;

a) Denize bu Yönetmelikle verilebileceği kabul edilen atıksuların deşarj edilebilmesi için projedeki ilk seyrelme S1 değeri 40 ın altında bulunmamalı, tercihen S1 = 100 olmalıdır. Bu seyrelmelerin tespiti Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliğine göre yapılır.

b) Minimum deşarj derinliği 20 metre olmalı, 20 metre derinliğe inmek ekonomik olarak mümkün değilse, difüzör hariç deşarj boru boyu ortalama kıyı çizgisinden itibaren bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 24’de gösterilenden az olmamalıdır. Tablodaki nüfus değerlerinden daha büyük yerleşim yerleri, "önemli kirletici kaynak" sınıfına giren faaliyetler ve sanayi kuruluşları için deşarj boru boyu, deşarj öncesi ön veya tam arıtma alternatifleri ile birlikte ele alınarak belirlenir.

c) Yaz aylarındaki en düşük T90 değeri Ege ve Akdeniz’de 1 saat, Karadeniz’de 2 saat Marmara Denizinde ise 1,5 saat alınmalıdır. Kış aylarındaki ortalama T90 değeri ortalama 3-5 saat arasında alınmalıdır.

İstisna Hükümleri

Madde 16 - İdare tarafından, belirli bir deniz ortamına deşarj yapmakta olan ve aynı ortama deşarj yapması muhtemel diğer atıksu kaynaklarının, deniz suyu kalitesi üzerindeki eklenik etkileri göz önüne alınarak, izin için gerektiğinde 15 inci maddede öngörülenden daha sıkı kriterler ve tedbirler alınabilir.

Derin deniz deşarjına 13 üncü madde uyarınca izin verilebilecek atıksuların özellikleri Tablo 22 de verilmiştir. Bu tabloda verilen parametrelerin dışında kirletici özellikler taşıyan suların denize boşaltımına, planlanan deşarjın alıcı ortam su kalitesini daha düşük bir duruma düşürmeyeceği ayrıntılı bilimsel çalışmalar ile kanıtlanmak koşuluyla izin verilebilir.

Yüzme ve rekreasyon amacıyla kullanılan kıyı sularında, derin deniz deşarjının mümkün olmadığı hâllerde, atıksular asgari ikinci kademe biyolojik arıtma ve dezenfeksiyon sonrası sahilden de deşarj edilebilir.

Derin deniz deşarjı öncesi birincil (ön çöktürmeli fiziksel arıtma), ikinci ve üçüncü kademe biyolojik arıtma uygulaması durumlarında, izleme amaçlı numune alma yeri

atıksu arıtma tesisi çıkış bacası olup, ayrıca difüzör üzerinden (alıcı ortamdan) izleme yapılmaz.

Maden işletmelerinde açığa çıkan proses çamurları, topografik, yapısal ve çevresel şartlar dolayısıyla karada depolama imkanının teknik ve ekonomik olarak mümkün olmadığı durumlarda, gerekli bilimsel çalışmalarla alıcı ortam su kalitesinin tolere edilebilir düzeylerde etkilendiği ortaya konmak ve uygulama sürecinin bilimsel kuruluşlarca mevsimlik olarak izlenerek sonuçların idareye raporlanması kaydıyla, deniz ortamındaki uygun alanlara derin deşarj yöntemiyle verilebilirler.

Endüstriyel soğutma suları, Termik Santral soğutma suyu dönüşleri, Ters Osmoz tesisi konsantreleri, tuz mağaralarından çıkan çok tuzlu sular vb. suların denize deşarjında Tablo 23 teki sıcaklık ve tuzluluk kriterleri sağlanmak şartıyla, derin deşarj (deşarj derinliği ≥ 20 m) şartı aranmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Çevre İzni Alınması ile İlgili Hükümler

Alıcı Ortama Atıksu Deşarjı Olan Kurum, Kuruluş ve İşletmeler için Çevre İzni

Madde 17 - Bu Yönetmelik çerçevesinde idarenin istediği çıkış suyu kalitesinin ve diğer şartların sağlanması koşuluyla, alıcı ortama her türlü evsel ve/veya endüstriyel nitelikli atıksuların doğrudan deşarjı için idareden çevre izni alınması mecburidir.

Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi, Sınıflandırma ve İzleme Yönetmeliği Tablo 1’de yer almayan öncelikli maddeler ve diğer kirleticiler ile ilgili ülke envanteri (referans değerler) oluşturulduktan ve yasal mevzuat çıkarıldıktan sonra, 1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla bu maddelerin deşarjları ile yüzeysel su ortamlarının muhtemel çevresel kalite standartlarının etkilenmesi konusu değerlendirilecektir.

Çevre izni alınması işlemlerinde Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır. Söz konusu Yönetmeliğin Ek-3C’sinde yer alan "Atıksu Deşarjı Teknik Bilgiler Listesi", bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan “İdari Usuller Tebliği”nde belirtilen usule göre doldurulur.

Alıcı Ortama Atıksu Deşarjı Konusunda Çevre İznine Tabi İşletmeler için Genel Hükümler

Madde 18 - İşletmenin Çevre İzin başvurusunda bulunabilmesi için farklı günlerde alınmış en az üç adet iki saatlik kompozit atıksu numunesi analiz sonuçlarının aritmetik ortalamasının bu Yönetmelikte belirtilen standartları sağlaması gerekmektedir.

İşletmelerin Çevre İzni işlemleri için gerekli olan atıksu analizlerinin, Bakanlıktan Çevre Analizleri Ön Yeterlilik/Yeterlilik Belgesi almış laboratuvarlarda yapılması zorunludur.

Alıcı ortamın çok yoğun bir şekilde kirletilmiş olduğu yörelerde alıcı ortam deşarj standartları, yer ve sınır belirlenmeleri ve uygulanacak diğer işlemlerin, ilgili havza koruma planı öngörülerini doğrutusunda tespit edilmesi esastır.

Bakanlıkça, alıcı ortamların, mevcut kullanım amaçlarının olumsuz yönde etkilenmesini önlemek veya kalitesini düzeltmek amacı ile, bilimsel çalışmalar sonucu oluşturulan Havza Koruma Planı çalışmaları tamamlanıncaya kadar, alıcı ortamdaki su kaynaklarının minimum debileri ve kirlilik seviyesi dikkate alınarak, mevcut atıksu deşarjlarında bu Yönetmelikte öngörülen limitlerin ötesinde kısıtlamalar yapılabilir. Yapılan kısıtlamaların ilgililerce uygulanması ile ilgili olarak uygun bir termin planı belirlenir.

Çevre izninin verildiği şekilde kullanımı esnasında, ilgili tesis veya tesislerce alıcı ortamın mevcut veya ileriye yönelik kullanım amaçlarına olumsuz etkilerin oluşturulduğu tespit edildiğinde, deşarj limitleri sıkılaştırılır veya Bakanlıkça atıksuyun arıtıldıktan sonra geri dönüşümlü olarak kullanılması istenebilir.

Toprağa yapılan deşarjlarda, Atıksuların Arıtılması Teknik Usuller Tebliği Ek 7'deki sulama suyu kalite kriterleri (Tablo E7.2) esas alınır.

Alıcı Ortama Atıksu Deşarjı Olan Kurum, Kuruluş ve İşletmeler için Çevre İznine İtiraz

Madde 19 - Bir alıcı ortama atıksu deşarjından dolayı bazı olumsuz etkilerin oluştuğunun belirlenmesi hâlinde, bu deşarjdan dolayı zarar gören veya zarar görmesi muhtemel olan üçüncü kişiler, izni veren idareye delilleriyle birlikte başvurarak, alıcı ortama atıksu deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre iznine itiraz etme hakkına sahiptirler. Bu itirazların yerinde olduğunun belirlenmesi hâlinde, itiraza konu deşarjı yapanlar gerekli iyileştirme tedbirlerini almak mecburiyetindedirler.

Kirlenmeye Karşı Tedbir Yükümlülüğü

Madde 20 - Atıksu altyapı tesisleri yönetimleri ile alıcı ortama atıksu deşarjı ve/veya derin deniz deşarjı ile ilgili çevre izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler, tesislerini kurup işletmeye aldıktan sonra da çevre izin belgesinde öngörülenin ötesinde atıklarını en aza indirmek ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler. Bakanlık gerekli gördüğü yer ve durumlarda daha kısıtlayıcı tedbirler alabilir.

Derin Deniz Deşarjı Olan Kurum, Kuruluş ve İşletmeler için Çevre İzni

Madde 21 - Derin deniz deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için idareden çevre izni alınması mecburidir. Çevre izni alınması işlemlerinde Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır. Söz konusu Yönetmeliğin Ek-3C'sinde yer alan "Derin Deniz Deşarjı Teknik Bilgiler Listesi", bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan tebliğde belirtilen usule göre doldurularak izleme sonuçları ile birlikte idareye sunulur.

Denizlerle İlgili Kirletme Yasakları

Madde 22 - Türkiye'nin karasularına doğrudan yapılacak deşarj ve atık boşaltımlarının izinsiz yapılmasına getirilen yasaklama hükümleri, ülkenin ekonomik kullanım hakkı olan sulara dışarıdan gelecek dolaylı etkileri de içerir. Bu tür durumlarda İdare, bu etkileri yaratan veya yaratma tehdidini oluşturanlara karşı gerekli tedbirleri alır. Buna göre;

a) Türkiye'nin deniz yetki alanlarında; gemilerden çöp, petrol ve petrol türevleri ile bunlarla bulaşık sintonine suları, kirli balast suları, slaç, slop, yağ ve benzeri katı ve sıvı tüm atıkların, her türlü yük artıklarının ve bu denizler üzerindeki hava sahasında seyreden uçakların atıklarının boşaltılması yasaktır.

b) Gemilerden kaynaklanan atıklar lisanslı atık kabul tesislerine ve/veya lisanslı atık alma gemilerine verilir.

c) Gemilerden evsel nitelikli atıksu boşaltımı tüm gemiler için 24/6/1990 tarihli ve 20558 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşmenin Ek-IV hükümlerine tabidir. Hassas alan niteliğindeki koy ve körfezlerde, gemide arıtma cihazı olsa dahi gemilerden evsel nitelikli atıksu boşaltımı yasaktır.

d) Hassas alan niteliğindeki koy ve körfezlerde, gemide arıtma cihazı olsa dahi gemilerden evsel nitelikli atıksu boşaltımı yasaktır.

e) Gemi Kaynaklı kirlenmenin önlenmesi için 26.12.2004 tarih ve 25682 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği" hükümlerine uyulması esastır.

f) Deniz ve kıyı alanlarında meydana gelebilecek petrol ve zararlı madde ile kirlenmenin önlenmesi için 11.3.2005 tarih ve 25752 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve zararların Tazmini Esaslarına Dair 5312 sayılı kanun" ile 21.10.2006 tarih ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliği" hükümlerine uyulması esastır.

g) Yüzme ve rekreasyon amacıyla kullanılan kıyı sularının kirlenmesinin önlenmesi için sahillerin kum bandı üzerinde veya burayı etkileyecek yakınlıkta inşa edilen fosseptiklerin sızdırmaz olması ve oluşan atıksuyun arıtma tesisi ya da kanalizasyon sistemine verilmesi gereklidir.

h) Petrol ve türevlerini işleyen, doldurup-boşaltan, depolayan işletmeler kaza sonucu ve istenmeyen özel durumlar nedeniyle su ortamlarına petrol boşalması ihtimali göz

önünde bulundurularak, gerekli acil müdahale planlarını yapmakla, personel, ekipman ve malzemeyi her an hazır bulundurmakla yükümlüdürler.

i) Kaza nedeniyle yangın tehlikesinin bulunduğu durumlar hariç olmak üzere, Bakanlığın uygun görüşü alınmadan su ortamına dağılmış petrolün dibe çöktürülmesi veya kimyasal dispersant kullanılarak seyreltilmesi yasaktır.

j) Hafriyat artıkları, moloz, arıtma ve proses artığı çamurlar ve benzeri atıkların bertaraf amacıyla deniz ve kıyı sularına boşaltımı yasaktır.

k) Balıkçılıkla ilgili olarak yapılan, su ürünleri yetiştiriciliği ve balık, sünger ve diğer su ürünleri kalıntılarının geri boşaltımı ve buna benzer işlemlerin liman, koy ve körfezlerde Bakanlığın uygun görüşü alınmadan yapılması yasaktır.

l) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen, kıyı ve açık denizlerde su ürünleri yetiştiriciliği amacıyla yapılan potansiyel alan belirleme çalışmalarında Bakanlığın görüşünün alınması zorunludur.

Deniz Dibi Tarama Faaliyetlerinin Kontrolü

Madde 23 - Deniz dibi taraması ve buna bağlı olarak taramadan çıkarılacak malzemenin denize dökülmesi faaliyetine ilişkin olarak 17.7.2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği” kapsamı dışında kalan faaliyetler için Bakanlığın görüşünün alınması zorunludur.

BEŞİNCİ BÖLÜM: Atıksu Altyapı Tesislerindeki Uygulamalar

Atıksu Toplama ve Bertaraf Yükümlülüğü

Madde 24 - Atıksu altyapı tesisleri yönetimleri, Çevre Kanununun 11 inci maddesi uyarınca, sorumluluk bölgelerinde oluşan atıksuların toplanması, iletilmesi ve bertarafı işlemlerini yerine getirirler. Bu yönetimler, toplanan atıksuların bu Yönetmelikte belirtilen esaslar çerçevesinde bertarafı ile yükümlüdür.

Atıksu altyapı tesisleri yönetimleri, yetki sınırları içindeki kanalizasyon sistemleri ile toplanan atıksuları bertaraf etmek amacıyla, gerekli atıksu arıtma tesislerini Çevre Kanununda öngörülen sürelerde kurmak zorundadırlar. Atıksu arıtma tesisi ile ilgili iş termin planı hazırlandıktan sonra mülki amir kanalıyla Bakanlığa başvuruda bulunulur. Atıksu altyapı tesisleri yönetimleri, Bakanlığa sunulan İş Termin Planının uygulanmasıyla ilgili gelişmeleri 6 aylık raporlarla bildirmek mecburiyetindedirler.

Atıksuyunda, Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-1’de belirtilen maddeleri bulunduran faaliyetler İş Termin Planı kapsamında değerlendirilemez, bu tür faaliyetler derhâl gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.

Belediyeler atıksu arıtma tesisinin kurulmasıyla ilgili iş termin planındaki taahhütlerini mücbir sebepler dışında yerine getirmedikleri takdirde belediye başkanları hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

İş Termin Planını süresi içerisinde vermeyen ve/veya Planında taahhüt ettikleri işleri yerine getirmeyen atıksu alt yapı yönetimleri ile ilgili olarak, Bakanlık bu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin (h) ve (ı) bentlerini uygulamaya yetkilidir.

Bu yönetimlerin yetki sınırları içindeki taşınmaz mal sahipleri için atıksularını bu tür ortak atıksu altyapı tesislerine bağlamak ve bu tesisleri kullanmak bir hak ve mecburiyettir.

Atıksu Bağlantı İzni ve Belgesi

Madde 25 - Bir şehir ve/veya sanayi bölgesinde parsellerin, kurum, kuruluş ve işletmelerin atıksularını atıksu altyapı tesislerine bağlayabilmeleri, atıksu altyapı tesisleri yönetimince verilecek olan atıksu bağlantı iznine tabidir. Atıksu bağlantı izni, evsel atıksuların yazılı bir belge karşılığında; endüstriyel ve karışık atıksuların ise düzenlenecek bağlantı kalite kontrol izin belgesindeki koşulları sağlaması halinde, atıksu altyapı tesisleri yönetimi tarafından verilen izindir. Bağlantı kalite kontrol izni; atıksu altyapı tesisleri yönetimi tarafından, endüstriyel atıksuların kanalizasyon sistemine bağlantı şartlarını belirleyen bağlantı kalite kontrol izin belgesi ile verilir. Bu izin ve belgeler, 26, 27, 28 ve 29 uncu maddelerde açıklanan hususlara uyulmak şartıyla verilir.

Kanalizasyon Sistemine Bağlantı Kısıtları

Madde 26 - Atıksu altyapı tesisleri kapsamında inşa edilen ve işletilen kanalizasyon sistemlerine yapılacak bağlantılar aşağıdaki kısıtlamalara tabidir;

a) Kanalizasyonun ayrık sistemde olması halinde, yağmur suları ve kirli olmayan diğer drenaj suları, atıksu kanalizasyon sistemine bağlanamaz.

b) Birleşik ve ayrık sistemlerde, izne esas olacak atıksu miktarları ve özellikleri yağışsız (kurak) havalarda belirlenir.

c) Kesikli çalışan işletmeler, kanalizasyon sistemine bağlantı yapmadan önce ön arıtma tesislerinin gerekli olup olmadığına bakılmaksızın, dengeleme havuzu inşa etmek mecburiyetindedirler. Bu işletmelerin atıksu debileri ve kaliteleri bu dengeleme havuzu çıkışında belirlenir. Dengeleme havuzu bulundurmayan tesislerde izne esas olacak atıksu miktarları ve kirlilik yükleri, tesisten çıkacak maksimum atıksu miktar ve kirliliği dikkate alınarak tespit edilir.

d) Kirlenici maddeler ihtiva etmeyen soğutma sularının, yetkili atıksu altyapı tesisleri yönetiminin özel onayı olmadan atıksu kanalizasyon sistemine bağlanması yasaktır.

e) Endüstriyel atıksular ön arıtma gereğini ortadan kaldırmak üzere, doğrudan alıcı ortamlara deşarj edilebilecek nitelikteki kirletilmemiş sularla seyreltilerek atıksu kanalizasyon sistemine verilemez.

f) Atıksu altyapı tesislerine deşarj edilmiş olan atıksular, atıksu altyapı tesisleri yönetimlerinin yazılı izni olmadıkça herhangi bir amaç için kullanılamaz.

g) Kanalizasyon sisteminin arıtma ile sonlanmasına bakılmaksızın evsel atıksular kanalizasyon sistemine belediyenin izni ile bağlanabilir.

h) Endüstriyel nitelikli küçük atıksu kaynaklarının, sonu arıtma tesisi ile sonuçlanmayan kanalizasyon sistemine doğrudan veya ön arıtma yaparak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 25'de verilen standart değerleri sağlayarak bağlanıp bağlanamayacağına, toplam kirlilik yükleri ve alıcı ortam özellikleri dikkate alınarak, Mahalli Çevre Kurulu tarafından karar verilir.

ı) Tehlikeli madde içermeyen, ancak debi ve/veya kirlilik yükü kanalizasyon sisteminin taşıdığı toplam debi ve/veya kirletici yükünün %1'inden fazla olan endüstriyel atıksu niteliğindeki atıksu kaynaklarının, sonu arıtma tesisi ile sonuçlanmayan kanalizasyon sistemine bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 25'de verilen standart değerleri veya kısıtlama yaparak alıcı ortam deşarj standartlarını sağlayarak bağlanıp bağlanamayacağına, toplam kirlilik yükleri ve alıcı ortam özellikleri dikkate alınarak, Mahalli Çevre Kurulu tarafından karar verilir.

j) Atıksu debisi 200–500 m³/gün arasında olan işletmeler, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde öngörülen atıksu arıtma tesisi çıkış noktasında numune alma bacası ve otomatik numune alma cihazlarını bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki ay içerisinde kurmakla yükümlüdür.

Atıksu debisi 500 m³/gün üzerinde olan işletmeler, 9 uncu madde de öngörülen atıksu arıtma tesisi çıkış noktasında numune alma bacası, otomatik numune alma ve debi ölçme cihazlarını bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki ay içerisinde kurmakla yükümlüdür.

Atıksu Toplama Sistemine Verilemeyecek Maddeler

Madde 27 - Arıtma tesisinin arıtma verimini, çamur işleme tesislerinin işletilmesini, çamur bertarafını veya çamur değerlendirilmesini olumsuz yönde etkileyen maddeler; atıksu tesislerini tahrip eden, fonksiyonlarını ve bakımlarını engelleyen, zorlaştıran, tehlikeye sokan veya tesislerde çalışan personele zarar veren maddelerin atıksu altyapı tesislerine verilmesi yasaktır. Endüstri tesislerinde çöp ve katı maddelerin öğütülerek kanalizasyona verilmesini sağlayan çöp öğütücülerinin kullanılması yasaktır. Konut, işyeri ve sanayii tesislerinde kullanılan bitkisel ve madeni atık yağların kanalizasyona verilmesi yasaktır.

Atıksu Altyapı Tesislerine Bağlanabilecek Atıksuların Özellikleri

Madde 28 - Önemli kirletici atıksu kaynağı tanımına giren endüstriyel atıksuların atıksu altyapı tesislerine kabul edilmesi için Tablo 25 te verilen standart değerlere uyum göstermesi şarttır.

Küçük atıksu kaynakları tanımına giren endüstriyel atıksulardan ve II. sınıf atık depolama tesisi sızıntı sularından Tablo 25 te verilen standart değerleri aşanların atıksu altyapı tesislerine doğrudan bağlanması, atıksu altyapı yönetimlerinin iznine bağlıdır.

Ön Arıtma Tesisleri

Madde 29 - Atıksularının özellikleri nedeni ile, atıksu altyapı tesisine doğrudan bağlantıları, atıksu altyapı tesisleri yönetimleri tarafından uygun görülmeyen endüstriler; kuruluş, işletme, bakım, kontrol ve belgeleme harcamaları kendilerine ait olmak üzere, bu Yönetmelikte tanımlanmış olan bir ön arıtma sistemini kurmak ve işletmekle yükümlüdürler.

Ayrıca ilgililer, herhangi bir atıksu toplama alanında atıksu debisi veya ilgili sanayi sektörüne ait bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 5 ilâ Tablo 20 arasındaki grup standartlarında verilen her bir parametre itibarıyla kirlilik yükü, o kanalizasyon sisteminin taşıdığı toplam debi ve kirletici yükünün %10'undan fazla olan endüstriyel atıksu kaynaklarında, teknik özellikleri bağlantı kalite kontrol izin belgesinde belirtilen ve Çevre Kanununun 11 inci maddesinde tanımlanan esaslar çerçevesinde bir özel arıtma tesisini kurmak ve işletmekle yükümlü tutulabilirler. Bu durumda alıcı ortama doğrudan boşaltım ilkesi ve atıksu deşarj standartları geçerli olup taşınmaz mal sahibi bu Yönetmeliğin 17 nci maddesi uyarınca ilgili idareden ayrıca izin alır.

Kanalizasyon Sistemine Bağlantı ve Boşaltımların Kontrol Düzeni

Madde 30 - Atıksu üreten kurum, kuruluş ve işletmelerin kanalizasyon sistemine atıksu bağlantısının yapıldığı yerde veya ön arıtma tesisi çıkışında kolayca ulaşılabilen ve çalışmaya müsait bir kontrol bacası inşa edilir. Kontrol bacasının projesi ve konumu bir yerleşim planı üzerinde gösterilerek ilgili atıksu altyapı tesisleri yönetiminin bilgisine sunulur. Yönetimin gerekli gördüğü kurum, kuruluş ve işletmelerin kanalizasyona bağlantı yerinde veya ön arıtma tesisi çıkışındaki atıksu özelliklerinin tespiti, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde tanımlandığı şekilde yapılır. Kontrol düzeninin tespit edemeyeceği ani dökülme ve deşarjların olabileceği kaynaklar için, atıksu altyapı tesisleri yönetimi ilave tedbirler belirtir. Bu tedbirlere ilişkin detaylı bilgi, bağlantı kalite kontrol izin belgesinde yer alır.

Atıksu Altyapı Tesisleri Kullanımı Çerçevesinde Yönetmeliğin İhlali Kapsamına Giren Davranışlar

Madde 31 - Atıksu altyapı tesisleri kullanımı çerçevesinde, Yönetmeliğin ihlali kapsamına giren durum ve davranışlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bağlantı ile ilgili kısıtlamalar ve bununla ilgili yasaklara ilişkin 25, 26 ve 27 nci maddelerdeki hükümlerin aksine, bağlantısı yasaklanan atıksular veya maddeler atıksu sistemine boşaltılması veya atıksu bağlantı kalite kontrol izin belgesinde öngörülen sınır değerlerin aşılması,

b) Atıksular, bağlantı sınırlamaları ile ilgili 28 ve 29 uncu maddelerin aksine, ön arıtmasız olarak atıksu altyapı sistemine verilmesi,

c) Yeraltı suyu veya arıtılmasına gerek ve mecburiyet olmayan suların, bağlantı ile ilgili kısıtlamaları belirleyen 26 ncı maddenin (d) bendinin aksine, onay alınmadan atıksu altyapı tesisine verilmesi,

d) Kontrol ve belgeleme yükümlülüğüne ilişkin 30 uncu maddenin aksine, atıksu miktar ve özelliklerini ölçebilmek amacıyla gerekli ölçüm düzenekleri ve kontrol bacalarının tesis çıkışında kurulmaması, uygun yere konulmaması veya çalıştırılmaması, bakımı yapılmaması, uygun ve sorumlu bir personelin tayin edilmemesi veya kayıt defterinin beş yıl boyunca saklanmaması ya da resmen denetimle görevli kişinin talebine rağmen ibraz edilmemesi,

e) Kontrol düzeni ile ilgili 30 uncu maddenin aksine, parsel içi atıksu sisteminin veya atıksuyun incelenmesine müsaade edilmemesi,

yukarıdaki ihlalleri gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler hakkında ilgili idare kendi mevzuatı çerçevesinde gerekli işlemleri yapar.

Ayrıca, Atıksu alt yapı sistemi sonunda alıcı ortamda kirliliğin tespit edilmesi hâlinde 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde ilgili atıksu altyapı yönetimine gerekli işlem uygulanır.

Taşınmaz mal sahibi, atıksu altyapı tesislerinden yararlanma şartlarına ilişkin 24 üncü maddedeki yükümlülüklerine rağmen, verilen süre içinde şehir atıksu sistemine bağlantı yapmadığı takdirde, alıcı ortamda kirliliğe sebep olması ve yönetmelik hükümlerine aykırı davranması dolayısıyla 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde gerekli işlem yapılır.

ALTINCI BÖLÜM: Su Havzalarına İlişkin Koruma Esasları ve Yasaklar

İçme ve Kullanma Suyu Temin Edilen Kıtaçığı Yüzeysel Sularla İlgili Kirlenme Yasakları ve Kirlilik Kontrol Çalışmaları

Madde 32 - İçme ve kullanma suyu rezervuarları ve benzeri su kaynaklarının korunmasında, kaynağın ve havzasının özellikleri bilimsel çalışmalar ile değerlendirilerek, koruma alanlarının tanımı ve koruma esasları ile ilgili olarak her kaynak ve havzasına ilişkin özel hükümler getirilinceye kadar aşağıda verilen genel ilkeler ve koruma alanları geçerlidir.

Özel hükümler Bakanlıkça veya Bakanlıkla koordineli olarak Valiliklerce, Büyükşehir Belediyelerine içme ve kullanma suyu temin edilen havzalarda Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüklerince 30.6.2009 tarih ve 27274 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “ Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Havzalarda Özel Hüküm Belirleme Çalışmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Tebliği” hükümleri uyarınca yapılır/yaptırılır. Özel hükümlerin ilgili imar planlarında ve çevre düzeni planında aynen yer alması ve idare tarafından uygulanması esastır.

a) Bu su ortamlarının kıyı şeritleri boyunca, toplam kıyı şeridinin belli bir kısmında veya tamamında alanın coğrafi, topografik, jeolojik ve mülkiyet durumuna göre, ilgili İdarece 50-100 metrelik Ekolojik Koruma Bandı/Bölgesi oluşturulması esastır. İçme ve kullanma suyu havzalarını besleyen ve yılın 6 ayından fazlasında ıslak durumda olan derelerin kenarları ile göl/rezervuarların sığ ve sazlık kesimlerinde bu doğal koruma bandının oluşturulması sağlanır.

b) Zorunlu hallerde, 20.11.2005 tarih ve 25999 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçme Suyu Elde Edilen veya Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik Ek 1’de yer alan A2 kategorisi zorunlu (Z) kalite standartlarına göre arıtılmış atıksuların, bu su ortamlarına dolaylı veya doğrudan verilmesi, ilgili idarelerin denetimi ve kontrolü ile mümkündür.

c) Su havzalarında bulunan ormanlık alanların öncelikli olarak milli park veya koruma ormanı statüsüne geçirilerek korunmaya alınması olası kirliliği kontrolü açısından sağlanır.

d) Su havzaları sınırları içerisinde yeni ağaçlandırma alanlarının oluşturulması ve faaliyetleri teşvik edilir.

e) Havzadaki mevcut ve planlanan yerleşimlerin sıkı kurallara bağlanması, eko/yeşil şehir kavramına uygun ve sınırlı alanlarda yapılaşmaya izin verilmesi esastır.

f) Çevre Düzeni Planına uygun arazi kullanımı ve imar planları ile mevcut yerleşimlerin etkin biçimde kontrol altında tutulması esastır.

g) Eysel, endüstriyel ve yayılı kirleticilerden gelecek kirlenmeye karşı risk altındaki hassas havzalarda Özel Hüküm Belirleme Çalışmalarının ivedilikle uygulanması sağlanır.

h) Havzalarda tarımsal faaliyette bulunan çiftçilere eko-tarım desteğinin sağlanması esastır. İçme suyu havzalarındaki tarımsal faaliyetlerde tarım ilacı (pestisit) kullanımı yasaktır. Bu havzalarda organik tarım teşvik edilir. Ancak havzanın toprak nitelikleri, ürün deseni gibi yerel özelliklere bağlı olarak belirlenecek oranda, suni (kimyasal) gübre kullanımına izin verilir. Bu aşamada, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın uygun görüşü esastır.

i) Hiçbir tür katı atık bu tür su kaynaklarına atılamaz ve atılmasına izin verilemez.

j) Akaryakıt ile çalışan kayık, motor ve benzeri araçların kullanılmasına izin verilmez. Yelkenli, kürekli veya akümülatör ile çalışan vasıtalara ve sallara izin verilebilir.

Ancak, göl yüzey alanının çok büyük olması nedeniyle yöre halkının; güvenlik, toplu taşıma, su ürünleri çıkarılması gibi gerekli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, akaryakıt ile çalışacak su araçlarının kullanılmasına su alma yapısına 300 metreden daha yakın olmamak şartıyla Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne izin verilebilir.

Bu amaçla kullanılacak araçlar 31.10.2010 tarih ve 27745 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İç Sularda Çalışan Gemi ve İç Su Araçları Yönetmeliği” hükümlerine uyulması esastır.

k) İçme ve kullanma suyu rezervuarlarının su toplama havzaları içinde bulunan devlete, belediyelere ve kamuya ait araziler koruma alanları için verilen kısıtlamalara tabidir.

Ancak askeri tesisler için bu kısıtlamalar, Millî Savunma Bakanlığı ile Bakanlıkça ayrıca belirlenir.

e) Yüzme, balık tutma, avlanma, piknik yapmaya, su alma noktasına 300 metreden daha yakın olan yerlerde izin verilemez.

m) İçme ve kullanma suyu temin edilen rezervuarlarda su ürünleri avcılığı ve su ürünleri yetiştiriciliğinin yapılması yasaktır. Ancak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Bakanlık uygun görüşü alınarak oluşturulan ekonomik bölge niteliğine haiz rezervuarlarda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile müştereken belirlenen uygulama esasları çerçevesinde su ürünleri avcılığı yapılabilir.

Ayrıca maksimum su seviyesindeki gölalanı 75.000 ha'dan büyük baraj göllerinde minimum su kotundaki rezervuar alanının %0,1'ine kadar, içme suyu alma yapısının bulunduğu koylarda su ürünleri yetiştiriciliğine izin verilebilir.

n) İçme suyu baraj ve göllerini besleyen derelerden kum ve çakıl çıkarılması amacıyla kum ocağı açılmasına izin verilmez.

Mutlak Koruma Alanı

Madde 33 - Mutlak koruma alanı, içme ve kullanma suyu rezervuarının maksimum su seviyesinden itibaren 50 metre genişliğindeki şerittir. Bu alanda aşağıda belirtilen koruma tedbirleri alınır,

a) Maksimum su seviyesinden itibaren 50 metre genişliğindeki şerit, ihtiyaca göre kısmen veya tamamen kamulaştırılır. Kamulaştırma, suyu kullanan idare veya idarelerce yapılır. Bu alanda ekolojik koruma bandı/şeridi oluşturularak, su kaynağı doğal olarak korunmaya alınır.

b) İçme ve kullanma suyu projesine ve mevcut yapıların kanalizasyon sistemlerine ait mecburi teknik tesisler ile küçük hidroelektrik tesisleri hariç olmak üzere, bu alanda hiçbir yapı yapılamaz. Bu alanda kalan mevcut yapılar dondurulmuştur.

c) Çevre düzeni planına uyularak, bu alan içinde gölden faydalanma, piknik, yüzme, balık tutma ve avlanma ihtiyaçları için cepler teşkil edilir. Bu cepler su alma yapısına 300 metreden daha yakın olamaz.

d) Kamulaştırmayı yapan idarece gerekli görülen yerlerde, alanın çevresi çitle çevrilebilir.

Kısa Mesafeli Koruma Alanı

Madde 34 - Kısa mesafeli koruma alanı, içme ve kullanma suyu rezervuarlarının mutlak koruma alanı sınırından itibaren 500 metre genişliğindeki şerittir. Söz konusu alan sınırının, su toplama havzası sınırını aşması hâlinde, kısa mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur. Kısa mesafeli koruma alanı içinde;

a) Turizm, iskan ve sanayi yerleşmelerine izin verilemez.

b) Hiçbir tür katı atık ve artıkların depolanmasına ve atılmasına izin verilemez.

c) Bu Yönetmeliğin 16. Maddesinin (b) bendinde anılan mecburi teknik tesisler ile 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamına giren uygulamalar dışında hafriyat yapılamaz.

d) Sıvı ve katı yakıt depolarına izin verilemez. Bu alanda kalan mevcut yapılar dondurulmuştur. Bu yapılarda kullanım maksadını değiştirmemek şartıyla gerekli tadilat ve bakım yapılabilir.

e) Bu alanın rekreasyon ve piknik amacıyla kullanılması için günü birlik turizm ihtiyacına cevap verecek, sökülüp takılabilir elemanlardan meydana gelen, geçici nitelikte kır kahvesi, büfe gibi yapılara, suyu kullanan idarece onanmış çevre düzeni ve uygulama planlarına ve plan kararlarına uygun olarak izin verilebilir.

f) Bu alanda yapılacak ifrazlardan elde edilecek her parsel 10.000 m²'den küçük olamaz. (e) bendinde belirtilen nitelikteki yapıların kapalı kısımlarının toplam alanı her parselde 250 m²'yi geçemez.

g) (e) bendinde belirtilen yapıların atıksuları, Sağlık Bakanlığının 13.3.1971 tarihli ve 13783 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik" hükümlerine göre yapılacak olan sızdırmaz nitelikteki fosseptiklerde toplanıp ve atıksu altyapı tesisine verilir veya arıtılarak kullanılabilir.

h) Suni gübre ve tarım ilaçları kullanmamak şartıyla, hayvancılık ile ilgili yapılar hariç olmak üzere, kontrollü otlatmaya ve diğer tarımsal faaliyetlere Tarım ve Köyişleri Bakanlığının kontrol ve denetiminde izin verilir. Ayrıca erozyonu azaltıcı metotların uygulanması ve ağaçlandırmaya önem ve öncelik verilmesi esastır.

ı) Zorunlu hallerde, imar planı gereği yapılacak yolların bu alandan geçecek olan kısımlarında sadece ulaşım ile ilgili işlevlerine gerekli tedbirlerin alınması şartı ile izin verilebilir. Dinlenme tesisi, akaryakıt istasyonu ve benzeri tesisler yapılamaz.

j) Bu alanda 4.9.1988 tarihinden veya kaynağın içme ve kullanma suyu kapsamına alındığı tarihten önce mevcut olan yerleşim ve sanayi tesislerinden kaynaklanan atıksuların ileri arıtma teknikleri ile arıtılması durumunda, öncelikle proseste ve/veya sulama suyu olarak kullanılır; ancak gerektiğinde dolaylı veya doğrudan su ortamına verilmesine ilgili idarenin onayı ile izin verilebilir.

Orta Mesafeli Koruma Alanı

Madde 35 - Orta mesafeli koruma alanı içme ve kullanma suyu rezervuarlarının kısa mesafeli koruma alanı sınırından itibaren 500 metre genişliğindeki şerittir. Söz konusu alan sınırının su toplama havzası sınırını aşması halinde, orta mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur. Bu alandaki koruma tedbirleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Bu alanda hiçbir sanayi kuruluşuna ve iskana izin verilemez.

b) Bu alanda yapılacak ifrazlardan sonra elde edilecek her parsel 5000 m²'den küçük olamaz. Bu parsellerin tapu ve kadastro veya tapulama haritasında bulunan bir yola, yapılan ifrazdan sonra en az 25 metre cephesi bulunması mecburidir.

c) Bu alanda bulunan parsellerde sıhhi ve estetik mahzur bulunmadığı takdirde; parsel sahının %5 inden fazla yer işgal etmemek, inşaat alanları toplamı 2 katta 250 m² yi, saçak seviyelerinin tabii zeminden yüksekliği h = 6.50 metreyi aşmamak, yola ve parsel sınırlarına 5 metreden fazla yaklaşmamak şartı ile bir ailenin oturmasına mahsus bağ veya sayfiye evleri yapılmasına izin verilebilir.

Bu alanda ayrıca, yerleşik halkın ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla entegre tesis niteliğinde olmayan mandıra, kümes, ahır, ağıl, su ve yem depoları, hububat depoları, gübre ve silaj çukurları, arı haneler ve un değirmenleri gibi konut dışı yapılara, mahreç aldığı yola 10 metreden, parsel hudutlarına 5 metreden fazla yaklaşmamak ve inşaat alanı kat sayısı % 40 ve yapı yüksekliği h = 6.50 metreyi geçmemek şartı ile suyu kullanan idarece izin verilebilir. Beton temel ve çelik seralar yaklaşma mesafelerine uyulmak şartı ile inşaat alanı katsayısına tabi değildir.

Beton temel ve çelik çatı dışındaki basit örtü mahiyetindeki seralar ise yukarıda belirtilen çekme mesafeleri ve inşaat alanı katsayısına tabi değildir. Bu tesisler hakkında başka bir amaçla kullanılmayacağı hususunda tesis sahiplerince Valiliğe noter tasdikli yazılı taahhütte bulunulması ve uygun görüşünün alınması gerekmektedir. Bu maddede

anılan yapılar ilgili Bakanlık ve kuruluşlarca hazırlanmış bulunan 1/50 veya 1/100 ölçekli tip projeler üzerinden yapılabilir. Ayrıca tüm yapıların imar mevzuatına uygun olarak yapılması gerekir.

Bu alandaki köylerin 1/1000 ölçekli uygulama imar planları yapılıncaya kadar köy yerleşik alan sınırları içinde yapılaşmaya izin verilmez. Ancak, 1/1000 ölçekli uygulama imar planları yapımından sonra köy yerleşik alan sınırları içinde yapılacak yapılar için İmar Kanununun ilgili uygulama yönetmelikleri hükümleri geçerlidir.

d) (c) bendinde belirtilen tesislerin atıksularından tarımsal sulama amaçlı yararlanmak istendiğinde ise, 20.3.2010 tarih ve 27527 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği, 7. Bölüm, Madde 22 Ek 7’de arıtılmış atıksuların sulama suyu olarak kullanımına ilişkin sınıflandırılması verilen sulama suyu kriterlerini sağlaması koşulu ile sulama suyu olarak kullanımı esastır.

e) Hiçbir şekilde maden ocağı açılmasına ve işletilmesine izin verilmez.

f) Bu alanda suni gübre ve tarım ilaçları kullanılamaz.

g) Bu alanda hiçbir surette katı atık ve artıkların depolanmasına ve atılmasına izin verilemez.

h) İmar planı gereği yapılacak yolların bu alandan geçirecek kısımlarında sadece ulaşım ile ilgili fonksiyonlarına izin verilir. Akaryakıt istasyonu yapılamaz.

ı) Bu alanda 4.9.1988 tarihinden veya kaynağın içme ve kullanma suyu kapsamına alındığı tarihten önce mevcut olan yerleşimler ve sanayi tesislerinden kaynaklanan atıksuların ileri arıtma teknikleri ile arıtılması durumunda, bu suların öncelikle proseste ve/veya sulama suyu olarak kullanılması sağlanır; ancak zorunlu hallerde dolaylı veya doğrudan su ortamına verilmesine ilgili idarenin onayı ile, etkin bir denetim ve kontrol altında izin verilebilir.

Uzun Mesafeli Koruma Alanı

Madde 36 - İçme ve kullanma suyu rezervuarının yukarıda tanımlanan koruma alanlarının dışında kalan su toplama havzasının tümü uzun mesafeli koruma alanıdır. Bu alanda aşağıda belirtilen tedbirler alınır.

a) Bu alanın, orta mesafeli koruma alanı sınırından itibaren yatay olarak 2 kilometre genişliğindeki kısmında tamamen kuru tipte çalışan, tehlikeli atık üretmeyen ve endüstriyel atıksu oluşturmayan sanayi kuruluşlarına izin verilebilir. Bu tesislerden kaynaklanacak katı atık ve hava emisyonunun, rezervuarın kalitesini etkilemeyecek ölçüde uygun bertarafının sağlanması gerekir. Katı atık düzenli depolama alanlarına (Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik uyarınca II. ve III. Sınıf) ve ilgili bertaraf tesislerine, Bakanlığın uygun görüşü alınarak izin verilebilir. Turizm ve iskana 35. Maddede belirlendiği şekilde izin verilir.

Bu alanda galeri yöntemi patlatmalar, kimyasal ve metalürjik zenginleştirme işlemleri yapılamaz. Madenlerin çıkarılmasında; sağlık açısından sakınca bulunmamasına dikkat edilerek mevcut su kalitesini bozmayacak şekilde çıkartılması, faaliyet sonunda arazinin doğaya geri kazandırılarak terk edileceği hususunda faaliyet sahiplerince Bakanlığa noter tasdikli yazılı taahhütte bulunulması durumunda izin verilebilir.

Bu alandaki faaliyetlerden oluşan atıksuların; bu Yönetmelikte belirtilen ilgili sektörün alıcı ortama deşarj standartlarını sağlayarak havza dışına çıkartılması ya da geri dönüşümlü olarak kullanılması zorunludur.

b) (a) bendinde belirtilen alanın bittiği yerden itibaren su toplama havzasının sınırına kadar olan alandaki faaliyetlerden kaynaklanan atıksuların öncelikle yeniden kullanımı esastır. Bu tür atıksuların ilgili şartnamelere ve Havza Yönetim Planlarına aykırı olmamak üzere kentsel atıksu niteliğindeki atıksuların arıtıldıktan sonra gerek sulama suyu olarak kullanılması gerekse 8.1.2006 tarih ve 26047 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kentsel Atıksuların Arıtımı Yönetmeliği” hükümlerine uyularak, arıtılması ve su kalitesinin bozulmayacağı modelleme çalışmaları ile açık biçimde ortaya konmak kaydıyla, kontrollü ve denetim altında su ortamına verilmesi ilgili idarenin izni ile mümkündür.

Göllerle İlgili Kirletme Yasakları

Madde 37 - İçme ve kullanma suyu temini dışındaki amaçlarla yapılmış olan rezervuarlar ile bu amaçlar dışında kullanılan göl ve göletlere, arıtılmamış evsel ve endüstriyel nitelikli atıksular verilemez.

Ayrıca, göllere derin deniz deşarjı kriterleri uygulanamaz.

Arıtılmış evsel atıksuların tam arıtma ilkelerine göre sağlamaları gereken deşarj standartları, Kentsel Atıksuların Arıtımı Yönetmeliğinde verilmiştir. Ayrıca, toplam koliform ve ötrofikasyona yol açan azot ve fosfor elementlerinin alıcı göl ortamındaki tolere edilebilen sınırlara uyması esastır. Trofik seviyesi ötrofik veya hipertrofik olan göl ve göletlerde kirlilik envanteri çıkarılarak kirlilik yaratan unsurların suya karışması önlenmelidir.

8.1.2006 tarih ve 26047 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kentsel Atıksuların Arıtımı Yönetmeliği” hükümlerine uyularak arıtılmış atıksular göllere ve/veya bu kaynakları besleyen akarsulara, ilgili idarenin izni ile deşarj edilebilir.

Yeraltı Suları ile İlgili Kirletme Yasakları ve Düzenlemeler

Madde 38 - Yeraltı sularının kullanılması ve korunmasına ilişkin 16.12.1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne verilen yetki ve sorumluluklar saklı kalmak üzere, yeraltı suyu korunmasına ilişkin özel planlama esasları getirilinceye kadar, aşağıda söz edilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerekir;

a) Yeraltı suyu hangi sınıftan olursa olsun, kalitesinde meydana gelen değişiklik ve bozulmalarda, kirletici kaynak belirlenir ve kirleticilere 2872 sayılı Kanununun 20, 21 ve 23 üncü maddeleri uyarınca cezai işlem yapılır.

b) Bütün deniz kıyısı bölgelerinde, yeraltı suyu kalitesinin korunması amacıyla, tuzlu su girişimini önleyecek emniyetli çekim tespitlerinin yapılması gereklidir. Emniyetli çekim değerinin aşılmasına yol açan kaçak kuyular, İdare tarafından belirlenerek kapatılır. Bu işlemi yapan gerçek ve tüzel kişilerin eylemi kirletme yasağı kapsamına girer.

c) Kalıcı nitelikteki kirleticilerin yeraltı sularının kalitesini bozacak şekilde yüzeysel sulardan süzülme yolu ile kuyu ve drenlerden ortaya çıktığı veya çıkması muhtemel olduğu durumlarda, 26.11. 2005 tarih ve 26005 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde” yer alan deşarj limitlerinde kısıtlamaya gidilebilir.

d) Yeraltı sularının alındığı kuyu, pınar ve infiltrasyon galerilerinden toplu içme suyu temini amacıyla kullanılanların, 50 metreden daha yakın mesafelerde hiçbir yapıya, katı ve sıvı atık boşaltımına ve geçişe izin verilmez. Bu koruma tedbirini uygulayabilmek için yeraltı suyu kaynağının 50 metre çevresi dikenli tel ile çevrilir.

e) Koruma alanının büyüklüğü yerel şartlar dikkate alınarak İdarece azaltılabilir ya da artırılabilir. Gerektiği hallerde ikinci bir koruma bandı oluşturularak, bu alanın yapılaşmaya izin verilmeksizin yalnızca geçiş ve rekreasyon gibi amaçlarla kullanımına izin verilebilir.

f) Koruma bantlarının oluşturulmasına halihazırdaki durum, yukarıda (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen tedbirlerin uygulanmasına izin vermiyorsa, bu durumda yapıların kamulaştırılmasına çalışılır. Bunun mümkün olmaması halinde, koruma alanı içinde atık boşaltımını engelleyecek tedbirler alınır.

g) Atıksularla veya yağmur suları ile çözünerek yeraltı suyuna taşınabilecek nitelikteki maddeler yeraltı suyu besleme havzası içerisinde zeminde doğrudan depolanamaz.

h) İçme ve kullanma suyu temin edilen yeraltı sularının alındığı kuyuların etrafında oluşturulan 50 metrelik koruma alanı tapu kaydına işlenir.

ı) Yeraltı sularının kirlenmesine karşı için tedbir almak amacıyla her türlü kimyasal madde, proses ve arıtma çamurları ve atık depolama tesisleri, özel atıklar ve benzeri maddelerin depolama tankları sızdırmaz nitelikli olarak yapılır.

j) Atıksularla sulama yapıldığı takdirde, sulama suyu miktarı ve sulama programı bu suların yeraltı suyuna sızarak kalıcı bir kirlenmeye yol açma tehlikesini en aza indirecek şekilde düzenlenir.

k) Özellikle yeraltı sularının içme suyu amacıyla kullanıldığı yörelerde, kullanılan tarım ilaçlarının doğal şartlarda parçalanabilir ve canlılarda uzun süreli birikim

yapmayacak türden olması gerekir. Bunların kullanımı konusunda, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimlerinden izin alınır.

l) Gübrelemede, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili birimlerince gerekli miktar hesapları detaylı olarak belirlenir ve fazla gübre kullanılmamasına ilişkin denetlemeler yapılır.

m) Radyoaktif izleyiciler kullanılması gerektiğinde, su kirlenmesine neden olmayacak izleyiciler kullanılır.

n) Tehlikeli maddelerin kullanıldığı faaliyetler sırasında, kaza ihtimali göz önüne alınarak, yeraltı suyu kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır.

o) Yeraltı suyu rezervlerine haiz akifer karakterindeki her türlü formasyondan malzeme temini yasaktır. Ancak, yeraltı suyu beslenme havzalarından malzeme teminine, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşü alınarak izin verilebilir.

p) İleri arıtma teknolojileri uygulanarak, 20.11.2005 tarih ve 25999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İçme Suyu Elde Edilen veya Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik Ek 1'de yer alan A2 kategorisi zorunlu (Z) kalite standartlarına göre arıtılmış atıksular, ilgili idarenin onayı ile gerektiğinde kontrollü olarak yapay besleme yoluyla yeraltı suyuna verilebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM: Çeşitli Hükümler

Denetim

Madde 39 - Bu Yönetmelik uyarınca;

Alıcı ortama her türlü atıksu deşarj denetiminde Çevre Kanunu ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Bakanlık yetkilidir. Bu yetki taşrada İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince kullanılır.

Büyükşehirlere içme ve kullanma suyu temin edilen kıta içi yüzeysel su kaynakları havzalarındaki denetim faaliyetlerinden 2560 sayılı Kanun çerçevesinde Büyükşehir Belediyeleri sorumludur.

Çevre Kanunu çerçevesinde Büyükşehir Belediyeleri haricindeki yerleşimlere içme ve kullanma suyu temin edilen su havzalarındaki denetim faaliyetlerinden İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü sorumludur.

Alıcı ortama atıksu deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izin belgesi ile derin deniz deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izin belgesinde belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığının denetiminden; Ek-1 listesinde belirtilen işletmeler için Bakanlık, Ek-2 listesinde belirtilen işletmeler için İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü sorumludur.

Atıksu arıtma tesisi mevcut olan atıksu altyapı tesisi yönetimlerine ait kanalizasyon sistemlerine her türlü atıksu deşarjı ve denetiminde, mevzuatlarında belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde ilgili atıksu altyapı tesisi yönetimleri yetkilidir.

Kanalizasyon sistemi arıtma tesisi ile sonuçlanmayan, İş Termin Planı uygun olan ve taahhütlerine uyan atıksu altyapı tesisi yönetimlerine ait kanalizasyon sistemlerine her türlü atıksu deşarjı ve denetiminde ilgili atıksu altyapı tesisi yönetimleri yetkilidir.

İş Termin Planını süresi içinde vermeyen veya İş Termin Planında taahhüt ettikleri işleri yerine getirmeyen atıksu altyapı yönetimlerinin kanalizasyon deşarj standartlarında Mahalli Çevre Kurulunca bu Yönetmeliğin 25 inci maddesinin (h) ve (ı) bentlerine göre kısıtlama yapılması durumunda, atıksu altyapı sisteminin kısıtlama kapsamındaki denetimi İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince gerçekleştirilebilir.

Kanalizasyona bağlantı izni ile bağlantı kalite kontrol izni belgesinde belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığının denetiminden atıksu altyapı tesisleri yönetimleri sorumludur.

Çevre Kanununun 15 inci maddesinde söz edilen faaliyetlerin durdurulması işlemi Bakanlıkça veya Bakanlık tarafından yetki devri yapılan kurum ve mercilerce gerçekleştirilir.

Haber Verme Yükümlülüğü

Madde 40 - Atıksu kaynakları, mevzuatta öngörülen arıtma tesis veya sistemlerini müstakil veya ortak olarak kurmak ve atıksularını deşarj standartlarını sağlayacak şekilde arıtmak zorundadırlar. Arıtma tesisi olmayanlar, arızalananlar, çalıştığı halde standartları sağlayamayanlar, faaliyetinde kapasite artırımına gidenler, faaliyetlerini geçici veya sürekli olarak durduranlar ilgili idareye derhal haber vermekle yükümlüdürler.

Atıksu Arıtma Tesisi Proje Onayı

Madde 41 - Bu Yönetmelik çerçevesinde, tesisler için kurulacak atıksu arıtım sistemleri projelerinin onaylanmasında Bakanlık yetkilidir. Atıksu arıtma tesisi projelerinin onaylanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Derin deniz deşarjı ile sonuçlanan atıksu arıtma tesisi projeleri Bakanlık tarafından onaylanır. Arıtma sistemi, derin deniz deşarjı ile sonuçlanıyor ise 14 ve 15 inci maddelerde belirtilen derin deniz deşarjına izin verilebilecek atıksuların özellikleri ve derin deniz deşarjı kriterleri ile 22 nci maddenin (a) bendinde belirtilen hususlar dikkate alınarak ilgili kurum, kuruluş ve işletmeler etüd ve tatbikat projelerini Bakanlığa sunmakla yükümlüdürler.

İzleme

Madde 42 - Atıksu arıtma tesisi işletmecileri, arıtma tesislerinin verimli olarak çalıştığının izlenmesinden ve kayıtlarının tutulmasından, atıksu arıtma tesisine ve atıksulara ait bilgilerin Bakanlık veri tabanına kaydedilmesi ve güncellenmesinden sorumludur. Atıksuların özellikleri ve miktarları düzenli olarak Bakanlıkça belirlenecek bir formatta ve dijital ortamda kaydedilir. İşletmeler atıksularının çıkış sularında deşarj izin belgesinde belirtilen aralıklarla numune alıp, ölçüm ve analiz yapmak suretiyle kontrol etmekle, atıksuların özellikleri ve miktarlarına ilişkin bilgileri belirlemek, belgelemek ve denetimlerde beyan etmekle yükümlüdürler. İşletmeciler tarafından yapılan ölçüm ve analizlerin sonuçları, raporların asılları ile birlikte dijital ortamda da en az beş yıl süreyle saklanmak zorundadır.

Derin deniz deşarjı için çevre izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde izleme yaparak, Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Ek-1 listesinde belirtilen işletmeler için Bakanlığa, Ek-2 listesinde belirtilen işletmeler için İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne rapor etmekle yükümlüdürler. İdarece gerekli görülen durumlarda izleme sıklığında değişikliğe gidilebilir.

Göl, kıyı ve açık denizlerde su ürünleri üretimi yapacak gerçek ve tüzel kişiler tesis kurulmadan önce su kalitesi ile ilgili ölçümleri yapmakla yükümlüdür. Bu işletmeler işletme aşamasından itibaren, kirliliğin izlenmesi amacıyla, Bakanlıkça belirlenecek kriterler çerçevesinde izleme yaparak İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne rapor etmekle yükümlüdürler.

Yaptırım

Madde 43 - Bu Yönetmelikte belirtilen yasaklara aykırı hareket edenler ve belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlere; ek süre verilmesi ve bu süre sonunda da yerine getirmediği takdirde faaliyetlerinin kısmen veya tamamen durdurulması Çevre Kanununun 15 inci maddesinde belirtilen makamlar tarafından, aynı Kanunun 20 nci ve 23 üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezalar ise yine aynı Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen yetkili merciler tarafından verilir.

Geçici Madde 1 - 4/9/1988 tarihli ve 19919 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğine dayanılarak çıkarılan ve aşağıda isimleri verilen tebliğlerin yenileri çıkartılıncaya kadar uygulanmasına devam edilir.

- a) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Numune Alma ve Analiz Metodları Tebliği
- b) Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği
- c) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği İdari Usuller Tebliği

Geçici Madde 2 - Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentleri ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Tablo 21.1 2022, Tablo 21.2 2017 ve Tablo 21.3 2014 yılına kadar uygulanır. Bu tarihten sonra söz konusu hükümler yerine, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliğinin ilgili hükümleri geçerlidir.

Geçici Madde 3 - 31/12/2004 tarihinden önce onaylanmış derin deniz deşarjı projeleri bu Yönetmeliğin Proje Onayı hükmünden muaf tutulur. Mevcut projelerinde revizyona gidecek faaliyet sahipleri, projelerini bu Yönetmelik gerekliliklerine göre hazırlatarak Bakanlığın onayına sunarlar.

Geçici Madde 4 - Bu maddenin yürürlüğe giriş tarihinden önce çevre izni almış olanlar, ekli sektör tablolarında belirtilen renk parametresi deşarj standartlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki ay içerisinde sağlarlar. Bu madde kapsamında renk parametresi deşarj standartlarını sağlayanların, çevre izinlerinin yenilenmesine gerek yoktur.

Yürürlük

Madde 37 - Bu Yönetmelik, deşarj izni olan mevcut (eski) tesisler için 1 Ocak 2014, planlanan (yeni) tesisler için 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 38 - Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.